У нумары:
Насціна споведзь
Дзеннік касманаўта
З практыкі земляроба

Ніва

Орган Галоўнага праўлення Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 13 (370) | Год VIII | 31 сакавіка 1963 года | Цана 60 гр.

Весткі з БССР

А. ЧЫЖОЎ
Намеснік старшыні
Дзяржплану БССР

БУДУЦЬ УЗЯТЫ І НОВЫЯ РУБЯЖЫ

Калі падарожнік, вырушаючы ў дарогу, зробіць упэўнена першыя крокі, яму, як правіла, спрыяе ўдача. А часам добры пачатак бывае рашаючым маральным фактарам для дасягнення пастаўленай мэты.

Нешта падобнае адбываецца і ў грамадскім жыцці. Прымаючы сямігадовы план развіцця народнай гаспадаркі, савецкія людзі разумелі, што яны ідуць у вялікі і нялёгкі шлях. Але вось прайшлі першыя гады сямігодкі. Яны прынеслі радасныя вынікі, акрылілі на новыя подзвігі.

Цяпер ужо пройдзена больш паловы шляху. Народы Савецкага Саюза ганарацца сваімі поспехамі. Ганарацца імі і працоўныя Беларусі. У нядаўна апублікаваным паведамленні Цэнтральнага статыстычнага ўпраўлення пры Савеце Міністраў БССР прыводзяцца дакладныя лікі аб выкананні народнагаспадарчага плану за 1962 год. У ім гаворыцца, што ў мінулым годзе аб'ём прамысловай вытворчасці павялічыўся ў параўнанні з 1961 годам на 10%. У рэспубліцы выпрадукавана больш чым у мінулым годзе: трактараў — на 5 370 штук, аўтамашын — на 2042 штукі, металарэжучых станкоў — на 1300 штук, электрарухавікоў — на 50,4 тысячы кілават, сіласаўборачных камбайнаў — на 7 379 штук і г.д.

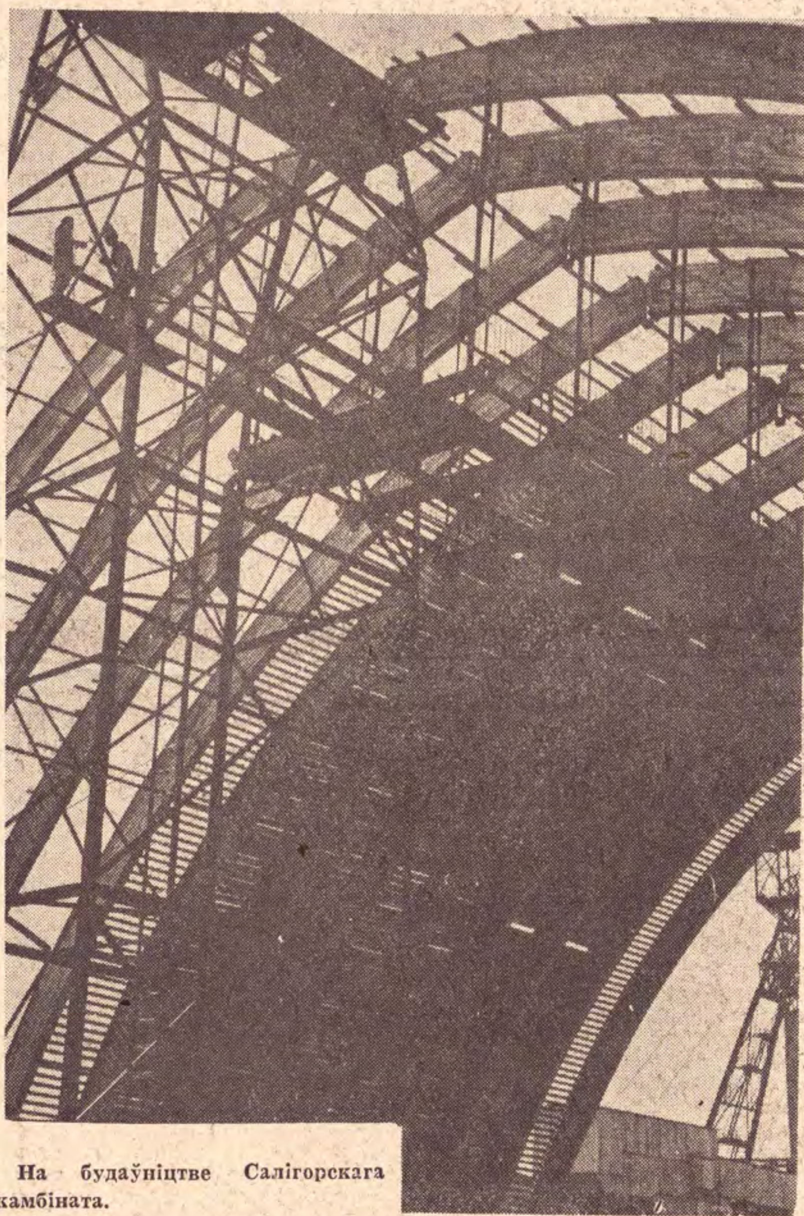
Узрасла вытворчасць тавараў народнага спажывання: скуранага абутку — на 1,9 мільёна пар, тканін розных відаў — на 3,8 мільёна квадратных метраў, швейных машын бытавых — на 21,6 тысячы штук, тэлевізараў — на 17,8 тысячы штук, радыёпрыёмнікаў і радыёл — на 42,5 тысячы штук, мэблі — на 9,7 мільёна рублёў, мяса — на 17,6 тысячы тон, цэльнамалочнай прадукцыі — на 9,4 тысячы тон.

Новы буйны крок наперад зрабіла прамысловасць у справе тэхнічнага прагрэсу. За год на прадпрыемствах машынабудавання рэспублікі ў вытворчасць уведзена 152 аўтаматычных, паўаўтаматычных і механізаваных паточных і канвеерных ліній, 765 высокапрадукцыйных станкоў, аўтаматаў і паўаўтаматаў.

У галіне сельскай гаспадаркі ў рэспубліцы здзейснены меры ў паляпшэнні структуры пасяўных плошчаў. Замест шматгадовых траў, якія раней займалі значную частку ворыва, пашырыліся пасевы струкавых і прапашных культур. Яшчэ лепш узмацнілася матэрыяльна - тэхнічная база калгасаў і саўгасаў.

Як і ў папярэднія гады, у 1962 годзе раслі аснаўныя фонды ў прамысловасці і сельскай гаспадарцы. Паспяхова вялася будова Полацкага нафтаперапрацоўчага завода, першага і другога Салігорскіх калійных камбінатаў, Гродзенскага азотна - тукавага завода, завода штучнага валакна ў Светлагорску і шэрагу іншых аб'ектаў. Адданы ў эксплуатацыю турбагенератар магутнасцю 150 тысяч кілават на Бярозаўскай электрастанцыі, уступіў у строй Мінскі маторны завод і іншыя прадпрыемствы.

(Працяг на стар. 2)

На будаўніцтве Салігорскага камбіната.

Анатоль СЕРБАНТОВІЧ

*

Нават сцежка —
Камень шэры,
І бяздонне па баках,
Камяні, як зубы шчэрыць
Памяцелая рака.
Я іду.
Саджуся часта
У мох кудлаты —
Горны шоўк.
За спіной цяжар —
Бы ў кастры
Кіламетры, што прайшоў.
Угары
Усё, як пена,
І туды за крокам крок
Па вяршынях, як ступенях,
Я ўзыходжу да аблок!

Сакрат ЯНОВІЧ

Насціна споведзь

Насця судзіцца з сястрою Маняю за зямлю. Першы суд адбыўся пятнаццаць гадоў таму назад.

Насця жалілася перад Настаю; крыўдавала на Маню, пашто яна лезе на Скупаўскі палетак, калі ў Семяноўцы мае цэлую дванаццацігектаровую гаспадарку. Насця плакала, а разам з ёю плакала Наста і кідала праклёны на людскую хцівасць. Кабеціны палюбілі адна другую. Удзень сустракаліся па некалькі разоў, абгаварвалі між сабою бабіны сакрэты і навіны.

Аднаго разу Наста кажа:

— Дакуль будзеце судзіцца? Я дапамагу табе і ты выйграеш суд!

Насця падняла ўцешаны твар.

— Мой муж, Юльян, працуе ў «кансумах», куды заходзяць усенькія суддзі ды пракуроры, сама ведаеш, — тлумачыла Наста. — І ён добра знаецца з імі, разам жа выпіваюць, гуляюць у карты...

— Памажы, калі так! — шаптаў Шурка, муж Насці.

— Памажы! — паўтарала Насця.

Гэта размова адбывалася якраз у добры час, бо нядаўна Шурка калоў парсюка. Згаварыліся даць шынку ў падарунку жонцы суддзі А. Акуратна абрэзалі тлустае мяса, адрубалі нагу і хораша апакавалі. Наста ўзяла пакунак і панясла. Назаўтра прыйшла з радаснаю навінаю:

— Усё добра... усё добра...

Расказ аб тым, як цешылася «пані» прынесенаю шынкай працягнуўся мо' з гадзіну. Потым наступіла дзелавая гутарка:

— Цяперака трэ' будзе перагаварыць з самім суддзёю.

— Думаю, пяцьсот злотых хопіць? — азваўся Шурка.

— Хай будзе, — хутка згадзілася Наста.

Наста была найлепшай мыслі. Доўгімі зімовымі вечарамі ўсё тлумачыла Насці і Шурку, як гэта трэба ўмець мець дачыненне з вучонымі асобамі.

Напярэдадні Міжнароднага жаночага дня Наста заламала рукі.

— Во, ледзь не забылі! Трэба ж падарунак які-лень для жонкі суддзі!

Наста, Насця і Шурка пабеглі ў краму ды набралі ваўнянага матэрыялу на сукенку (на паўтысячы злотых).

— А дзецям? — прыпомніла Наста.

Паперлі ў другую краму і купілі карабок шакаладных цукеркаў накшталт карабля «Баторы». «Нам і ў галаву не прыйшло б заняцца ўсім гэтым», — з удзячнасцю думала Насця пра Насту.

Шурка мала ўмешваўся ў бабіны пагаворкі. Часамі ладзілі суседскую выпіўку, тады больш гаварыў пра суд, асабліва з Юльянам. Але з таго часу, калі суд разгледзеў ужо ў невядома каторы раз справу ды замест прысудзіць рацыю аднаму або другому баку, папросту адклаў разгляд справы да моманту заканчэння зямельнай камасацыі ў Скупаве, тады і Шурка, здаецца, сэрцам — душою паверыў у Настчыны ды Юльянавы высокія знаёмствы і сувязі. Тым болей, што ў Юльянавай хаце пры Першамайскай вуліцы №35 сустракаў вясковых людзей, якія так як і ён, моўклі пры ўваходзе ў хату пабочнай асобы.

«Ого, выходзіць, не мы адны!» — падумаў, і захацелася яму разбіць усякую канкурэнцыю так, каб суддзя А. перад усім памятаў пра яго справу. І якраз, бы на бяду, расхварэўся суддзя, і выехаў у санаторый. Невядома куды. Шурка папрасіў у Насты адрас.

— Нашто?

Шурку не выпадала прызнацца, што намераны пасляць хвораму пачку пад Вялікдзень, і таму салгаў:

— Трэба ж напісаць пару слоў на свята, сама ведаеш...

Купілі прыгожую паштоўку з каляровым яйкам, расселіся за сталом, выкаліграфавалі прывітную фразу, запячаталі і кінулі канверт у паштовую скрынку. А праз некалькі дзён Шурка з Насцяю не маглі надзівіцца, чаму пісьмо вярнулася назад з дапіскаю ў рагу, што: па-першае, Яленегурскага ваяводства не было і няма; па-другое, у санаторыі Буска-Здруй п. А. таксама не было і няма.

* * *

Перад летам мелі месца два важкія выпадкі, якія пахіснулі Насціным даверам да Насты. Перш за ўсё, Насця прайграла сваю справу ў судзе, а затым у Гайнаўцы быў ліквідаваны павятовы суд, і А. пераехалі ў Саколку. На месцы застаўся ўсяго асэсар Ф., які даязджаў на працу ў Бельскі суд.

Стройныя і складаныя дагэтуль думкі ў галаве Насці пакрамсалі неспадзяваныя страшныя здагадкі. Яна проста сілаю намагалася забыць пра тое, што Наста, мабыць, ашукала яе. Захацелася змыць усё гэта навалам злосці і гневу на Шурку, на дачку Таню, бо толькі яны, — так ёй здавалася, — затрацілі кудысьці навюткі фотаапарат, харошыя сціркі, ручнікі. Пачынаюць нават праладаць з хаты грошы.

Тут успомніліся ёй усенькія навіны, якія расказваюць у тартаку аб тым, што Шурка заляцаецца да якойсьці работніцы. У Насці трасліся губы, яна зусім забыла пра Насту.

(Працяг на стар. 4)

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

Антыкубінская змова ў Сан-Хасе

Коста-Рыка — невялікая цэнтральнаамерыканская краіна, якая дагэтуль лічылася наогул ліберальнай дзяржавай, набліжаецца зараз да першага шэрагу антыкубінскіх загаворшчыкаў. Дзеецца так усё, зразумела, пад націскам Злучаных Штатаў, з якімі Коста-Рыку злучае не толькі вузкі перашыек Караібскага мора, а перш за ўсё поўная (эканамічная) залежнасць. 60% імпарту Коста - Рыкі паходзіць з ЗША.

Пакінем аднак Коста - Рыку ў спакоі, калі маем сёння на думцы яе сталіцу Сан-Хасе, дзе вось ужо другі раз адбываецца антыкубінская канферэнцыя. Першая такая канферэнцыя адбылася ў 1960 годзе. Яна апублікавала дэкларацыю, у якой Куба лічылася асноўным злом на заходнім паўшар'і. Пад гэтай дэкларацыяй падпісалася 20 кіраўнікоў урадаў амерыканскіх дзяржаў. У мінулым тыдні ў Сан-Хасе адбылася другая антыкубінская канферэнцыя. Яна закончылася апублікаваннем другой дэкларацыі, якую ў гэты раз падпісала 6 правадыроў цэнтральнаамерыканскіх краін.

Бачым, што зменшылася колькасць ваяўніча настроеных антыкубінскіх правадыроў. Вось галоўны арганізатар святой вайны супраць Кубы — ЗША — сустракаюцца са штораз слабейшым адзінствам па гэтаму пытанню ў цэнтральнаамерыканскіх краінах. Дзяржавы з найбольшай колькасцю насельніцтва і з найбольшай тэрыторыяй не хочуць прымянення вострых крокаў супраць Кубы. Нягледзячы на націск ЗША, урады Бразіліі, Мексікі, Чылі, Балівіі і Уругвая і далей утрымоўваюць свае дыпламатычныя адносіны з Кубай. Як з тэтага відаць, пагрозы і просьбы Злучаных Штатаў не даходзяць да ўсіх дзяржаў — членаў Арганізацыі амерыканскіх дзяржаў. У такіх умовах урад ЗША пабаяўся склікаць агульнаамерыканскую канферэнцыю, таму што яна магла закончыцца расколам гэтай Арганізацыі. Тады Вашынгтон узяўся за т. зв. «бананавыя рэспублікі», якія поўнасцю яму падпарадкаваны. Акрамя Коста - Рыкі, да іх належаць Гватэмала, Сальвадор, Нікарагуа, Панама і Гандурас. Прэзідэнты гэтых цэнтральнаамерыканскіх рэспублік і падпісалі супольна з Кенедзі другую дэкларацыю ў Сан - Хасе.

Дэкларацыя гаворыць, напрыклад, аб неабходнасці «спынення кубінскай дыверсіі», абмежавання пасажырскага руху з Кубай, узмацнення марскога і паветранага нагляду над Караібскім морам, а таксама вядзення супольнай разведкі і тэрору на Кубе.

Знамянальным з'яўляецца аднак тое, што гэтая выразна антыкубінская дэкларацыя, заклікаючы ў сваёй гаспадарчай частцы да ўтварэння супольнага рынку Цэнтральнай Амерыкі, не заключае прапаноў склікання новай канферэнцыі цэлай Арганізацыі амерыканскіх дзяржаў. Прэзідэнты шасці «бананавых рэспублік» вырашылі ізноў сустрэцца ў красавіку, у сталіцы Нікарагуа, а з трынаццаццю іншымі дзяржавамі гэтай Арганізацыі наладзіць індывідуальныя размовы, каб прыцягнуць іх да антыкубінскай акцыі. Аднак у Вашынгтоне выказваюцца сумненні ці такая палітыка прынясе больш сур'ёзныя вынікі.

З'яўляецца фактам, што ўжо ў Сан - Хасе прэзідэнт ЗША Кенедзі, апасаючыся расколу ва ўлонні Арганізацыі амерыканскіх дзяржаў, вымушаны быў уціхаміраваць найбольш ваяўнічых прэзідэнтаў — Самоса (Нікарагуа) і Ідыгораса (Гватэмала), якія дамагаліся, каб прымусіць усе дзяржавы Лацінскай Амерыкі да грубых дзеянняў супроць Кубы. Гэты голас Кенедзі не азначаў нейкай раптоўнай змены яго палітыкі ў адносінах да Кубы. Проста прэзідэнт ЗША хацеў толькі і выключна ўтрымаць адзінства ў Арганізацыі амерыканскіх дзяржаў. Усё гэта сведчыць аб тым, што галоўныя краіны Лацінскай Амерыкі стаяць далёка ад ваяўнічых намераў ЗША і іх «бананавых» лакеяў.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

Працяг са стар. 1

БУДУЦЬ УЗЯТЫ І НОВЫЯ РУБЯЖЫ

Зроблены новыя дасягненні ў развіцці народнай асветы, навукі і культуры. Цяпер амаль кожны чацвёрты чалавек у рэспубліцы вучыцца.

Новыя рубяжы накрэсліў для сябе беларускі народ на 1963 год — пяты год сямігодкі. Народнагаспадарчы план прадугледжвае далейшае развіццё энергетыкі, хімічнай, машынабудаўнічай, радыёэлектрычнай і іншых галін прамысловасці. Выраб электраэнергіі за год павялічыцца на 16%. Будзе пабудавана 1200 км лініі электрапередач высокага напружання. Гэта дасць магчымасць завяршыць у асноўным будову адзінай беларускай энергасістэмы.

Асаблівая ўвага ў 1963 годзе будзе звернута на хімічную прамысловасць. Пачне даваць прадукцыю Полацкі нафтаперапрацоўчы завод, які дасць краіне сотні тысяч тон бензіна, мазута, бітумаў і іншых вырабаў хімічнай прамысловасці. Будзе пашырана вытворчасць сінтэтычнага аміяку і калійных угнаенняў на Гродзенскім азотна-тукавым заводзе і Салігорскім калійным камбінаце. Намечана будова Гомельскага суперфасфатнага завода.

Прадугледжана будова буйнага чыгуналіцейнага завода «Цэнтраліт» у Гомелі, які будзе даваць сваю прадукцыю машынабудаўнічым і станкабудаўнічым заводам рэспублікі.

Побач з будовай новых заводаў запланаваны вялікі аб'ём работ па расшырэнні існуючых шляхам больш удасканаленага абсталявання, увядзення ў тэхналагічныя працэсы дасягненняў і перадавога вопыту.

Прадпрыемствы будаўнічай індустрыі павялічаць магутнасці па выпрабу зборнага жалезабетона на 111 тысячы кубаметраў. Павялічацца таксама магутнасці ў лёгкай і харчавой прамысловасці.

Сельская гаспадарка Беларусі атрымае ў бягучым годзе звыш сямі тысяч новых трактароў, больш пяці тысяч зернявых і сіласаўборачных камбайнаў, шмат іншай сельскагаспадарчай тэхнікі.

Высокі ўзровень механізацыі сельскай гаспадаркі дазволіць у 1963 годзе асушыць і асвоіць каля 170 тысяч гектараў балот і забалочаных зямель, якія будуць выкарыстаны ў асноўным пад пасевы зернявых культур.

Вялікае месца ў народнагаспадарчым плане бягучага года займаюць пытанні далейшага павышэння матэрыяльнага і культурнага ўзроўню народа. За год намечана пабудаваць 1518 тысяч квадратных метраў жыллёвай плошчы, г. зн. на 220 тыс. кв. метраў больш, чым было пабудавана ў 1962 годзе, здаць у эксплуатацыю новых школьных будынкаў на 51,4 тыс. і школ - інтэрнатаў на 2,2 тыс. вучнёўскіх месц, дзіцячых садоў і ясляў на 11,8 тыс. месц.

Накрэсліўшы новыя рубяжы на 1963 год, беларускі народ накіроўвае ўсе свае намаганні на тое, каб хутчэй іх узяць. І няма сумнення, што гэтыя рубяжы будуць узяты.

А. ЧЫЖОЎ

Хроніка

Пры Бельскім эканамічным тэхнікуме існуе гурток зацікаўленасці беларускай тэматыкай. Нядаўна выступаў там са сваімі вершамі паэт Алесь Барскі. 20 сакавіка ў прысутнасці больш ста чалавек сакратар Галоўнага Праўлення БГКТ Уладзімір Юзвюк расказваў аб дзейнасці беларускага таварыства.

На апошнім сходзе гуртток БГКТ у Войшках выбраў дэлегатаў на павятовую справаздачна-выбарчую канферэнцыю ў Бельску.

Нядаўна гурток БГКТ у Плёсках на гэтую ж канферэнцыю выбраў дэлегатаў і прыняў у свае рады 7 новых членаў.

20 сакавіка гурток БГКТ у Дзянісках на справаздачна-выбарчую канферэнцыю у Бельску таксама выбраў сваіх дэлегатаў.

На справаздачна-выбарчым сходзе ў Васьках быў прысутны першы сакратар КП ПАРП Мікола Самоцюк. Сход прыняў ў рады БГКТ 6 новых членаў, выбраў дэлегатаў на справаздачна-выбарчую канферэнцыю аддзела ў Гайнаўцы, а таксама выбраў новае праўленне гуртка, якое ўзначаліла Ніна Астапчук.

24 сакавіка ў Бельску адбыўся павятовы агляд лепшых драмгурткоў беларускага таварыства. Першае месца здабылі гурткі з Зубава і Левак, другое — Паўлы, а трэцяе — Дзяніскі. У гэтым аглядзе ўзяло ўдзел 12 вясковых мастацкіх калектываў. Прысутнічала на аглядзе ў Доме культуры больш тысячы гледачоў.

Агляд мастацкіх калектываў БГКТ Сакольскага павета адбыўся таксама 24 сакавіка ў школе Паўночнага Вострава. Да першай узнагароды закваліфікаваны самадзейнікі з Новага Вострава, якія паказалі п'есу пад загалоўкам «Суд».

З ініцыятывы Бельскага аддзела БГКТ у школах у Рыбаках, Зубаве і памяшканні прэзідыума павятовай рады нарадовай экспанавалася выстаўка з жыцця Савецкай Беларусі.

Спорт

Хоць вясенні круг футбольнага чэмпіянату пачаўся два тыдні таму, але толькі апошняя нядзеля па-сапраўднаму ўзяла ў палон шматлікіх энтузіястаў гэтага віду спорта.

Садзейнічаў гэтаму перад усім неспадзяваны пройгрыш лідэра I лігі забжанскага Гурніка познаньскаму Леху, які займае ў турнірнай табліцы перадапошняе месца. Пройгрыш Гурніка і перамога саснавецкага Заглэмбя над бытомскай Палёніяй стварылі цікавае становішча ў версе турнірнай табліцы. Заглэмбе пераскочыла на адзін пункт Палёнію і адстае ў сваю чаргу на адзін пункт ад лідэра, якім па-ранейшаму застаецца Гурнік. Паміж гэтымі камандамі несумненна разгорнецца асноўная баталія за першынства ў нашым футболе. Да гэтай вялікай тройкі можа неўзабаве падключыцца Рух. Наступны тур не павінен змяніць суадносін паміж асноўнымі прэтэндэнтамі на першае месца, але ўжо красавіцкія сустрэчы пахнуць новымі сенсацыямі.

У II лізе клас паказваюць бытомскія Шамберкі. Гэта каманда адарвалася ад сваёй групы аж на 6 пунктаў і хіба ўжо ў яе асобе маем дачыненне з будучым першалігоўцам.

Адбыліся ўжо і першыя футбольныя сустрэчы, пакуль што таварыскія, беластоцкіх каманд. У іх здзіўляюча слаба выпала гайнаўская Пушча, якая ў сябе прайграла высока (2:4) бельскаму Туру. А, здавалася, каманда атрымала значнае падмацаванне, якое павінна было прынесці шмат радасці гайнаўскім аматарам футбола. А бельшчане, відаць, зімы не праспалі. Але аб гэтым пераканаемся ўжо ў гэтую нядзелю. Аказія дасканалая: Тур прымае грозную Скру з Чорнай Беластоцкай.

На поўдні СССР па-ранейшаму кантрольныя гульні. У іх надспадзявана добра выступаюць беларускія каманды: мінскае Дынама (былая «Беларусь») і навічок I лігі — гомельскі Лакаматыў. Пасля перамог над маскоўскім ЦСКА і тбіліскім Дынама, мінчане згулялі ўнічыю з алмаацінскім Кайратам і ленінградскім Дынамам. Гамельчане, у сваю чаргу, таксама не прайгралі ніводнай сустрэчы, хоць мелі такіх суровых экзаменатараў, як вопытны маскоўскі Лакаматыў. Ну, але з кантрольных гульняў нельга рабіць шматабяцаючых вывадаў. Тут, перад усім, праводзяцца эксперыменты перад футбольнай баталіяй, якая неўзабаве запаліць і савецкіх балельшчыкаў футбола. Што ў гэтай баталіі нашыя сімпатыі будуць на баку беларусаў, хіба не выклікае сумненняў.

Аут

У ПАСТКУ

Бекер і Торп былі вельмі блізка ад праўды. У той дзень, калі так недарэчна загінуў Ланге, механік завода «Ганс Бемер» Ота Шталекер, пасля працы, вымыўшыся і пераапрануўшыся, пайшоў да Ланге.

На душы ў механіка было трывожна. Не давала спакою дзіўная гутарка з фрау Лізель.

Вось і яго дом. Колькі слаўных вечароў правялі ў ім Шталекеры і Ланге!

Праз мінуту, ашаломлены трагедыяй, якая здарылася тут некалькі гадзін раней, Шталекер сядзеў ля цела сябра, падтрымліваючы заліваючуюся слязьмі Лізель.

Удава, сутаргава ўсхліпваючы, у які раз спрабавала расказаць аб выпадку, з яе адрывачных слоў механік зразумеў: Герберт выклікаў яго так

88

тэрмінова, каб пазнаёміць са сваім спадарожнікам. Герберт не хацеў пакідаць дом — відавочна, чагосьці баяўся.

У дзвярах паказаўся адзін з суседзяў Ланге — рабочы, якога Шталекер ведаў даўно. Сусед паманіў пальцам механіка, Шталекер пакінуў удаву, выйшаў. Рабочы адвёў яго ў канец калідора, агляднуўся і зашаптаў:

— Была паліцыя! Спачатку яны з'явіліся са сваім лекарам, каб зрабіць пратакол і гэтак далей.

— Ну, а потым? Яны што, прыходзілі яшчэ раз?

— Так. І тады з імі былі прадстаўнікі ваеннай камендатуры.

— Ваенны час, трэба ўсё ўдакладніць. Асцярожнасць ніколі не мяшае.

— Зразумела, зразумела, — заспяшаўся сусед. — Але...

— Яны прыходзілі і трэці раз?

— Афіцыйна не. Але толькі нядаўна тут круціліся двое нейкіх тыпаў...

Шталекер вярнуўся да Лізель. Ён прасядзеў у хаце яшчэ з паўгадзіны.

ХТО ВЫ?

На другі дзень, як толькі прагудзеў сігнал на заканчэнне працы, Шталекер шпарка накіраваўся да выйсця. Ён спяшаў дамоў, каб паабедаць, а затым пайсці з жонкай у дом нябожчыка сябра.

— Паслухайце! — аклікнулі яго ззаду.

89

Шталекер абярнуўся. Яго даганяў высокі чалавек у форме ўнтэр-афіцэра.

— Выбачайце, як ваша прозвішча? — спытаў вайсковы.

— Ота Шталекер.

— Вы механік?

— Так.

— Вы былі ў Ланге і ўсё ведаеце, ці не так?

— Быў і ўсё ведаю.

— Я той, які прыехаў разам з Гербертам. Нам трэба пагаварыць. Дзе гэта можна зрабіць?

Шталекер паціснуў плячыма.

— Мабыць, куды-небудзь зойдзем?

Праз чвэрць гадзіны яны сядзелі ў маленькай карчме, якая была непадалёк ад доміка, дзе жыў механік.

Аскер расказаў аб здарыўшымся з Лізель прыпадку, аб тым, як здарылася катастрофа з Гербертам, як сам ён вымушаны быў неадкладна ўцякаць з хаты.

— Хто вы? — спытаў Шталекер.

— Я? — Аскер памарудзіў. — Я камуніст, таварыш Шталекер. Мы з Ланге дэзерціравалі з вермахта, вырашыўшы пайсці ў падполле. І дапамагчы ў гэтым павінны былі вы.

Шталекер усміхнуўся.

— Вы гаворыце страшныя рэчы, гаворыце проста, не ведаючы толкам, з кім маеце справу!

— Мне не застаецца нічога другога. — Аскер паціснуў плячыма. — Загінуў Герберт Ланге. Цяпер

90

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

III ТОМ „БЕЛАСТОЦКАГА ГАДАВІКА"

Нас, жыхароў Беласточчыны — вельмі цешыць факт, што гісторыя нашай зямлі стаецца прадметам штораз больш грунтоўных і ўсебаковых доследаў. Гэта наглядна адлюстроўваюць нарысы і публікацыі чарговых томаў «Беластоцкага гадавіка», у падрыхтоўцы якога прымаюць удзел комплексная экспедыцыя па вывучэнню ятвягаў, Беластоцкае навуковае таварыства, музей у Беластоку, а таксама Беластоцкі аддзел Польскага гістарычнага таварыства. Адзначым тут, што гэтае каштоўнае выданне субсідзіруе прэзідыум Ваяводскай рады нарадовай у Беластоку.

Зараз з друку выйшаў III том «Беластоцкага гадавіка», багаты новымі матэрыяламі. Ён для нас асабліва знамянальны публікацыямі і абмяркоўкамі, звязанымі, агульна кажучы, з беларускай тэматыкай. Яе тут значна больш, чымсьці ў папярэдніх выданнях. А гэта ў сваю чаргу абумоўлівае асаблівую ўвагу аўтара гэтых слоў да III тома. Таму, абмяркоўваючы яго, вылучым перш за ўсё найбольш цікавыя з нашага пункту гледжання пазіцыі.

Новы том «Беластоцкага гадавіка» адкрываецца даследчай працай Вайцеха Паўлюка аб становішчы сялян у маёнтку Боцькі ў другой палове XVIII стагоддзя. Тут, як падкрэслівае аўтар, значную большасць насельніцтва складалі беларусы. Праца абмяркоўвае абавязкі сялян, звязаныя з паншчынай, абмяркоўвае розныя праявы пратэсту вясковага грамадства супроць панскай эксплуатацыі. Цікавым з'яўляецца факт, аб якім успамінае В. Паўлюк, што нідзе больш у краіне не было такіх буйных сялянскіх гаспадарак, як у маёнтку Боцькі. Некаторыя з іх складалі нават па два ланы. Характэрнай рысай была таксама адсутнасць беззямельных і малазямельных гаспадарак.

Шмат новага ўносіць праца Мар'яна Леха, прысвечаная міліцыі Радзівілаў, якая была зброяй змагання феадалаў супроць сялянскіх рухаў на Беларусі і ў Літве ў саксонскі перыяд Рэчыпаспалітай. Аказваецца, гэтую збройную сілу скарыстоўвалі польскія магнаты таксама і ў час унутраных крывавых паміж сабою разлікаў. У мірны перыяд міліцыя выконвала гаспадарскія абавязкі ў панскіх дварах. У радах міліцыі Радзівілаў служылі пераважна беларусы і літоўцы.

У III томе «Беластоцкага гадавіка» знойдзем каштоўны матэрыял аб дзейнасці польскіх падпольных арганізацый на тэрыторыі Беларусі, Літвы і Украіны ў 1848—1849 гг. Аўтарам публікацыі з'яўляецца Міраслаў Вяжхоўскі. Крыніцы да гэтай працы паходзяць з дагэтуль невядомых судовых матэрыялаў III аддзялення тайнай імператарскай канцылярыі. Нас зацікавіць асабліва нелегальная дзейнасць арганізацыі, заснаванай братамі Далеўскімі ў Вільні. Пазней яна распаўсюдзіла сваю працу ў Мінску і Бабруйску. М. Вяжхоўскі звязвае настроі польскіх шляхецкіх колаў на гэтых землях з Вясной народаў у Еўропе. Ён адначасова закранае і сялянскае пытанне. Піша аб уплыве падзей 1848 года на настроі вясковага насельніцтва, якое пачало ўзнімацца да бунтаў супроць сацыяльнай несправядлівасці.

Нашую ўвагу павінна таксама звярнуць абмяркоўка Мечыславам Танты новых прац аб Кастусю Каліноўскім. Аўтар знаёміць нас з доследамі польскіх і беларускіх аўтараў. Ён справядліва падкрэслівае, што дзейнасць выдатнага прадстаўніка беларускай і польскай рэвалюцыйнай дэмакратыі К. Каліноўскага не дачакалася яшчэ дагэтуль грунтоўнай ацэнкі ў працах польскіх гісторыкаў старэйшага пакалення.

Сярод другіх матэрыялаў у III томе «Беластоцкага гадавіка» адзначым працу Тадэуша Цесляка аб польскім часопісе «Пшыяцель Люду Лэцкі», які выходзіў ва ўсходняй частцы Мазурскай зямлі ў 1842—1845 г.г., працу Станіслава Калябінскага аб рабочым руху ў Беластоцкай прамысловай акрузе ў 1894—1896 г.г., публікацыю Паўла Кожэца, прысвечаную яўрэйскім пагромам у Беластоку ў 1906 годзе. Матэрыяламі археалагічнага характару займаюцца Ежы Антаневіч, Ян Ясканіс і другія. Каштоўным дадаткам да «Беластоцкага гадавіка» з'яўляецца абмяркоўка новых прац аб гісторыі і археалогіі Беларусі, Літвы і Падляшша. Тут улічваюцца, зразумела, і працы сучасных вучоных і даследчыкаў Савецкай Беларусі.

Выданне мае шмат ілюстрацыйнага матэрыялу і ў цэлым уяўляе сабою вельмі каштоўны здабытак польскай навукі.

М. КАНАПАЦКІ

ФАЛЬКЛОР БЕЛАСТОЧЧЫНЫ

На горі...

На горі комарі,
а ў доліны гусы.
Дай, ой, дай,
Рыпынько, бусі.
Ой, пойду я на гору,
накопаю ромыну.
Хоч я сама ны хорoша,
хорошего подману.

Ад сваёй маці, 60 год, запісаў **Віктар Рудчык**, Вулька Нурэцкая, Сямяціцкі павет.

ВЫСТАЎКА МАЛАДЫХ БАРАЦЬБІТОЎ

З выпадку святкавання дваццатай гадавіны заснавання баявой маладзёжнай арганізацыі — Саюза маладых барацьбітоў — Ваяводскі камітэт ССМ наладзіў выстаўку, прысвечаную дзейнасці гэтай арганізацыі на тэрыторыі Беластоцкага ваяводства.

На здымку: быўшыя члены Саюза маладых барацьбітоў Рышард Гоздзеўскі (злева) з Ломжы і Уладзіслаў Бяляк з Гайнаўкі, разглядаючы экспанаты выстаўкі, успамінаюць гэтыя першыя бурлівыя гады сваёй грамадскай дзейнасці. Абодва яны ўзнагароджаны ганаровымі адзнакамі імя Янкі Красіцкага.

ЭКСКУРСІІ, ЭКСКУРСІІ...

Кожны год Галоўнае праўленне БГКТ арганізуе сваім выслужаным аўтакарам «Зіс — 155» звыш 60 экскурсій. На экскурсіі ў Варшаву, Кентшын, Гданьск, Закапанэ, Белавежу, Беласток і іншыя мясцовасці краіны ездзяць члены гурткоў БГКТ, школьная моладзь, працаўнікі супрацоўнічаючых з намі ўстаноў. Як выказала практыка некалькіх апошніх год, усе яны хочуць нашай дапамогі ў маі і чэрвені. А гэта часта арганізацыйна немагчыма, што для нас і для зацікаўленых удзельнікаў прыносіць шмат клопатаў. Трэба памятаць, што некаторыя экскурсіі (у Татры, або над мора) займаюць 4—6 дзён, а пасля іх заканчэння аўтакар патрабуе перагляду, абслуга невялікага адпачынку.

Наш добра абаграваны «Зіс» можна выкарыстоўваць амаль увесь год і нічога не стаіць на перашкодзе арганізоўваць экскурсіі, апрача ўспамянутых месяцаў, у красавіку, у час палявых работ у нядзелі ці святы або восенню.

Набліжаецца перыяд шматлікіх экскурсій. Марнаваць аказіі не трэба, экскурсіі вучаць. Аднак мы не хацелі б змагацца з непатрэбнымі цяжкасцямі.

У справах арганізавання экскурсій пішыце да праўленняў аддзелаў або непасрэдна ў ГП БГКТ у Беластоку.

Сакратар ГП БГКТ
УЛ. ЮЗВЮК

З ДЗЁННІКА БУДУЧАГА КАСМАНАЎТА

Наша прафесія

Як вядома, разам з Гагарыным і Цітовым, Нікалаевым і Паповічам жывуць, вучацца і працуюць іншыя, пакуль яшчэ невядомыя здабыўцы Космаса. Хто яны? Як рыхтуюцца да новых стартаў?

Адказваючы на гэтыя пытанні, савецкі журнал «Авіяцыя і касманаўтыка» пачаў друкаваць дзённік лётчыка-касманаўта К.

Змяшчаем цікавейшыя ўрыўкі з яго.

СНЕЖАНЬ, 1962 г. Мінулы год можна назваць касмічным: два «Усходы», дванаццаць «Космасаў»» і адзін «Марс». Здорава! Гэта штурхае да роздумаў...

Наша прафесія... Што аб ёй можна сказаць? Энцыклапедыя не дае дакладнага тлумачэння слову «касманаўт». Яе складальнікі знайшлі нескладаны шлях для адказу цікаўным. Там, дзе значыцца слова «касманаўт», ёсць спасылка на «астранаўта». У сваю чаргу тлумачэнне «астранаўтыкі» рэкамендуюць шукаць пад словам «касманаўт».

Я думаю, няправільным было б лічыць касманаўтыку толькі напрамкам у навуцы. Так было раней. Сёння гэта не толькі галіна навукі, але і практычнай дзейнасці чалавека. Дзейнасць! Касманаўтыка займаецца праблемамі палётаў у блізкай і далёкай касмічнай прасторы, сродкамі іх ажыццяўлення, міжпланетнымі і міжзорнымі шляхамі зносін. І ўсё гэта мае акрэсленую мэту — вывучыць сусветную прастору, вывучыць і апанаваць іншыя нябесныя целы.

Адсюль і вынікае паняцце аб нашай прафесіі. Яна, зразумела, пакуль самая рэдкая на Зямлі. Пакуль... Вядома, цяпер аб далёкай будучыні гаварыць цяжка, але сёння, каб стаць касманаўтам у шырокім разуменні гэтага слова, а не быць толькі «касмічным фурманам», даводзіцца вучыцца, вучыцца шмат і ўпарта.

...Праграма падрыхтоўкі тых, каго называюць касманаўтамі Пяць, Шэсць, Сем і г.д., ужо не тая, што была раней. Яна безупынна пашыраецца. Пасля палётаў Гагарына, Цітова, Нікалаева і Паповіча па іх справаздачах і рэкамендацыях у яе ўнесены карэктывы і дапаўненні.

...Касманаўт не толькі пілот, але і даследнік. Той, хто думае інакш, памыляецца, хоць, вядома, усе мы перад усім рыхтуемся да пілатавання касмічных караблёў, вывучаем будову іх сістэм і абсталявання, рыхтуем сябе да ўсялякіх нечаканасцей зорных рэйсаў.

...Чаму мы імкнёмся ў космас? У авіяцыю нас прывяло нястрымнае жа-

(Працяг на стар. 6)

я адзін, без дакументаў. Наогул, дакументы ёсць, але я страціў прыстанішча і мяне вельмі хутка схопяць. А Герберт гаварыў аб сваім сябры Шталекеры толькі добрае. Я шмат ведаю аб вас, таварыш!

— Дапусцім, што гэта так. Але мне аб вас ніхто і словам не прагаварыўся. Выбачайце, як вы адшукалі мяне?

— Проста. Ведаў, дзе працуеце, чакаў непадалёк завода. Закончылася змена. Людзі пачалі выходзіць. Падыйшоў да аднаго з рабочых, спытаў, як знайсці механіка Шталекера, і мне паказалі на вас. А я, паўтараю, шмат ведаю аб вас. Герберт расказаў мне ўсё — як вы ўпершыню сустрэліся з ім на мітынгу ноччу, калі ў Берліне гарэў райхстаг, як затым вы настаўлялі яго, седзячы за куфлем піва... Я ведаю аб вашым браце, які загінуў ад рук нацыстаў, ды і аб жонцы вашай — і яна ж пабывала ў іх лапах.

— Чорт вазьмі! — выхапілася ў Шталекера.

— Але гэта не ўсё. Мы проста да вас і павінны былі ісці. Аднак той раніцы ля вашай хаты стаяў аўтамабіль з вайсковымі. І мы не зарызыкавалі...

— Вы сказалі, што з'яўляецеся камуністам? — раптам спытаў Шталекер.

— Так.

— Нямецкім камуністам?

Аскер паглядзеў на субяседніка, кіўнуў.

— Я нездарма задаў гэтае пытанне, — прамовіў Шталекер. — Справа ў тым, што Герберт Ланге лі-

чыўся загінуўшым. Загінуў, а потым раптам аб'явіўся!

— Як бачыце, паведамленне аказалася памылковым, — Аскер пацісnуў плячыма. — Вы ж ведаеце, так здараецца.

— Гэта не паведамленне, — пакачаў галавой Шталекер. — Мне напісаў адзін салдат таго палка, дзе служыў Герберт. Ён сам бачыў, як савецкія танкі ўварваліся на пазіцыі батальёна Ланге. Адтуль мала хто вырваўся жывым. І Герберта сярод іх не было...

Аскер не адказаў. Мінуту ён сядзеў, схіліўшыся над куфлем, затым выпрастаўся і глянуў у вочы Шталекеру.

— Я камуніст, — ціха сказаў ён. — І гэта ўсё, што я магу цяпер паведаміць аб сабе.

Шталекер прамаўчаў.

— Што я магу для вас зрабіць? — сказаў ён пасля паўзы.

— Перадусім трэба схадзіць у дом Ланге. Сам я не магу...

— Дык вы не былі там ад учарашняга дня?

— Туды мне нельга. — Аскер зразумеў, што павінен быць адкрытым да канца. — Нельга, таварыш Шталекер, таму што ў тым баі Ланге... сапраўды прапаў без вестак. І цяпер, калі ён мёртвы, усё высветліцца вельмі хутка.

— Здаецца, ужо высветлілася, — сказаў механік.

— Чаму вы так думаеце?

— Прыходзіла паліцыя. Затым нейкія вайсковыя.

— Шталекер спыніў сябе. — Дык што вам трэба ў доме Герберта?

Аскер расказаў аб схаванай на кухні скрынцы.

— У скрынцы радыёстанцыя. Я не магу не сказаць вам аб гэтым: вы павінны ведаць, на што ідзеце.

— Разумею, чым гэта пахне... Выбачайце, але дзе вы былі ўчора? Дзе правялі ноч?

— У руінах нейкага дома.

Шталекер падняўся.

— Ідзем.

Яны выйшлі на вуліцу і неўзабаве апынуліся перад ужо знаёмым Аскеру маленькім домікам. Шталекер адчыніў дзверы, прапусціў Аскера, увайшоў сам. Насустрач выйшла яго жонка. Шталекер прадставіў Аскера.

— Берта, — сказаў ён, — зараз мы з табой адправімся ў дом нябожчыка Герберта. Наш госць застанецца тут. Вазьмі з сабою вялікую торбу. Мы сёе-тое купім па дарозе.

Берта Шталекер пайшла апранацца.

Аскер сказаў:

— Фраў Лізель нічога не павінна ведаць.

— Разумею... Але вам трэба пераапрануцца. Росту мы прыкладна аднолькавага. Зараз прынясу.

Шталекер выйшаў і неўзабаве вярнуўся з карычневым гарнітурам. Затым пайшоў зноў і прынёс старыя туфлі.

— Усё, што маю, — сказаў ён. — А даспехі вашы скіньце і запхніце пад дыван. Вернемся — знішчым.

(Працяг за тыдзень)

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

ЧАЛАВЕК ЗМЯНЯЕ ШКУРУ

Яцко Корух, як гэта кажуць у народзе, быў першым кавалерам у Сакалянах. І хоць гаспадар з яго няважны быў, але за яго гатовы былі выйсці найпрыгажэйшыя дзяўчаты. Ён прыгожа спяваў, танцаваў і галоўнае, што ўмеў вельмі міла пагаварыць. Падабалася гэта многім. Усіх «ашарашыла» ў вёсцы, калі пайшлі чуткі, што Яцко будзе жаніцца з Мар'яннаю, самай нясмелай дзяўчынай ды шмат ад яго старэйшай. Вядома, задаволена была Мар'янна. Яна ўкладвала планы жыцця на будучыню. Падабаўся Яцко таксама і бацькам Мар'янны. Стары недалюбліваў яго толькі за тое, што Яцко разам з дачкою хацеў пацягнуць як найбольш пасагу. Яны пажаніліся. Мар'янна была працавітай, гаспадарнай жанчынай, добрай жонкай, а пасля добрай маткай. Але яе сямейнае шчасце як быццам чарвяк падтачваў. Яна стала заўважаць, што муж яе не кахае. Ішлі гады, а з імі разам нарасталі сямейныя нязгоды. Прыдзірлівасць, грубасць мужа ўсё ўзрасталі. Пазней Яцко стаў падымаць нават руку на сваю жонку.

Што сталася з Яцкам? Чаму стаў ён сямейным разбойнікам? На гэтае пытанне ёсць непрыемны адказ. Яцко Корух пагнаўся на пасаг. Яму не столькі была патрэбная Мар'янна, колькі маладая прыгожая кабыла яе бацькі, а апрача таго яшчэ свінні, гумно, і іншыя рэчы, якія атрымаў ён разам з дзяўчынай.

Мар'янна мірылася з гэтым цяжкім крыўдным жыццём, як многія жанчыны на вёсках. Хвалявала яе неаднойчы тое, што яе муж перастаў цікавіцца сынам, пачаў піць гарэлку і загаварваць аб разводзе.

— Я з хаты нікуды не пайду і разводу табе не дам, — адказвала яму Мар'янна. — Я хачу з табою жыць, толькі папраўся ты, перастань піць і біць мяне. Мар'янна згодна была нават быць паніжанай, пакрыўджанай, яна нават перастала б прыпамінаць мужу аб яго зацікаўленасці іншымі жанчынамі. Паплача горка ў куточку, каб ніхто не бачыў, і далей шчыра працуе на гаспадарцы.

Чаму ёй не адыйсці ад мужа-ката? Чаму б не згадзіцца на развод? Няма куды ісці. У яе ёсць сын, які ходзіць у школу, і дзе ж яна з ім пойдзе? Гаспадарка бацькі астаецца для яе брата. Згадзіцца на развод яна не можа і таму, што само слова «разведзеная» разумеюць там людзі як нешта пагардлівае, немаральнае, адпіхаючае.

У сям'і Корухаў адна трагедыя родзіць другую. Усе сямейныя сваркі, усе авантуры адбываюцца на вачах у сына. І малому школьніку такая хатняя атмасфера не йдзе на здароўе, а толькі на шкоду.

м.х.

З ПРАКТЫКІ ЗЕМЛЯРОБА

Цукровыя буракі

Цукровыя буракі — расліна вельмі карысная. Агульны ўраджай яе пры адпаведным угнаенні, добрай апрацоўцы зямлі і добрым доглядзе каля 400 і больш цэнтнераў з гектара. Калі мы нават толькі 200 цэнтнераў прададзім цукроўні па 61 зл. то 61 х 200 атрымліваем 12.200 зл., а апрача таго атрымліваем бясплатна дэфекацыйную вапну на ўгнаенне, выжымкі і мелясу на корм для кароў і свіней, і маем добры сілас з лісцяў. Карыстаемся ільготамі ў абавязковых дастаўках збожжа і бульбы, а таксама карыстаемся 40% скідкай за апырсківанне хімічнымі сродкамі бурачанай плантацыі. Не без значэння і той факт, што маем права атрымаць спецыяльны крэдыт на закупку машын для апрацоўкі буракоў. Але, можа, найважнейшае тое, што буракі астаўляюць глебу ў добрай структуры, якая дае высокія ўраджаі іншых раслін.

Возьмем для параўнання жыта. Збярэм яго ў сярэднім па 15 цэнтнераў (па 400 зл. за 1 ц), дык атрымаем 400х15=6.000 зл., г. зн. менш, як палавіну. Але хтось можа сказаць, што пры бураках шмат больш працы, а гэта мае вялікае значэнне ў вёсцы, дзе моладзь і найбольш працаздольныя людзі пайшлі на больш платную працу ў горад. Але ў гэтым выпадку шукаем іншых менш працахлонных спосабаў працы. Перад усім трэба аб'яднацца некалькім гаспадарам, засяваць буракі па чарзе толькі сеўнікам на адлегласці ў 45—50 см. Насенне павінна быць змешана з ячменем, салатай або грэчкай. Расліны гэтыя хутка ўзыходзяць, вызначаюць радкі і даюць магчымасць пускаць машыны для праполкі яшчэ перад усходамі буракоў. Трэба павесці працу па прынцыпу вырошчвання буракоў без ручной працы. А робіцца гэта так. Да звычайнага коннага палольніка далучаем ззаду ручны, запрагаем па магчымасці маленькага коніка, каб не таптаў радкоў і за адзін дзень смела можам апрацаваць каля двух гектараў буракоў, морквы, бручкі, агуркоў, капусты, дыняў, кукурузы ці бульбы. Дзеля гэтага трэба толькі адкінуць некаторыя часці коннага палольніка ці абсыпніка і падоўжыць драўляныя ручкі, за якія трымаемся ў час працы.

Дзіўным здаецца, што ў некаторых ваяводствах кантрактацыя буракоў праходзіць вельмі цяжка, а трэба ўзяць пад увагу, што цукровыя буракі гэта вельмі карысны корм у гаспадарцы. Статыстыка паказвае, што цукровыя буракі маюць каля 22% цукру, а гэта значыць, што гаспадар прадае цукар толькі за 3 зл., а некаторыя дзяржавы імпартуюць з Польшчы цукар за 12 зл і кормяць свіней. Ці не варта падумаць, каб і нам сеяць буракоў столькі, каб іх хапіла і для цукроўні і на корм для жывёлы?

НЕСТАР ПЕРАВОЙ

Бібліятэка, якую любяць

Галадоўскі бібліятэкар — Надзя Гапуновіч.

Памяшканне невялікае. Усяго толькі адзін пакойчык. Але заўсёды тут прыемна і чыста. Роўныя радочкі кніжак на полках. На сталах свежыя часопісы. Актуальныя лозунгі на сценах, якія заахвочваюць да прачытання цікавай кніжкі. Гэта гаспадарства Надзі Гапуновіч. Грамадская бібліятэка ў Галадах, Бельскага павета.

— Нашая бібліятэка, — кажа Надзя, — зараз налічвае 3173 тамоў кніжак. У гэтым ліку ёсць каля 300 беларускіх.

— Хто іх чытае?

— Пераважна моладзь з сярэдніх школ і школьнікі нашай пачатковай школы. Чытаюць і старэйшыя. Напрыклад, Зося Юшчук. Сама яна па нацыянальнасці полька. Беларускую мову пазнала некалькі год таму назад, калі пачала жыць у Галадах. Пазнаўшы мову, пачала цікавіцца і беларускімі кніжкамі. Зараз найбольш захапляючай лектурай для яе — беларускія казкі.

Галадоўская бібліятэка ў сваіх 6 пунктах зараз налічвае звыш 300 пастаянных чытачоў (не ўлічваючы школьнікаў). У самых Галадах 134 чытачы, для якіх кніжка стала неабходнай у іх штодзённым жыцці.

— А якая з беларускіх кніжак карыстаецца найбольшай папулярнасцю сярод чытачоў? — пытаем.

— Найбольш пачытная кніжка ў нашай бібліятэцы, — адказвае Надзя, — гэта «Векапомныя дні» Міхася Лынькова. Пераходзіць яна з рук у рукі.

Але і беларускія часопісы карыстаюцца не меншай пачытнасцю сярод галадоўскіх сялян. Заслуга ў гэтым бібліятэкара Надзі. Па яе ініцыятыве ў бібліятэцы наладжваюцца вечары голаснага чытання беларускіх часопісаў. Надзя чытае сама і ўцягвае да гэтага моладзь з сярэдніх школ. Шмат ёй у гэтым дапамагае вучаніца 10-га класа Беларускага ліцэя ў Бельску Ніна Кудэрская. Суботнія і нядзельныя вечары голаснага чытання часопісаў увайшлі тут ужо ў традыцыі. На іх ахвотна прыходзіць моладзь і старэйшыя жыхары вёскі.

Надзя Гапуновіч закончыла карэспандэнцыйны ліцэй бібліятэкараў. Яна любіць кніжкі, любіць сваю працу. Да бібліятэкі ў Галады даходзіць з Москаўцаў. 4 кіламетры ў зімовую сцюжу па завеянай дарозе — гэта нялёгка. Але Надзя не наракае. Бо гэта адпаведны чалавек на адпаведным месцы.

(вб)

Школьнікі — пастаянныя наведвальнікі бібліятэкі.
Фота — Бельскі

Рыбалаўскія навіны

Рыбалаўскі мастацкі гурток пад кіраўніцтвам настаўніцы Аляксандры Панасюк падрыхтаваў багатую праграму. Апрацавана п'еса В. Дуніна - Марцінкевіча «Пінская шляхта», камедыя «Прымакі» Янкі Купалы, аднаактоўка «Жыць на гэтым свеце», а таксама зроблена падборка беларускіх і рускіх песень.

Апрача выступленняў у сваёй роднай вёсцы, аматары наведалі Козлікі, Канюкі, Цялушкі, Войшкі, Сацы.

(ся)

НАСЦІНА

(Працяг са стар. 1)

— Дзень добры, каханая. Хачу цябе прасіць, каб ты пазычыла мне сто злотых. Патрэбны да зарэзу! — пачула Насця за плячыма знаёмы голас і аж уздрыганула. На парозе стаяла Наста і весела разглядалася па хаце.

Насця памаўчала і, не зводзячы з яе ўстрывожаных вачэй, прагаварыла:

— Скажы мне шчыра, Наста, ці ты напраўду знаешся з суддзямі і пракурорамі?

— Не верыш?! — чуць не расплакалася Наста.

У гэтым месяцы Наста пачала расказваць аб тым, як дапамагла Валінаму мужу, Жэніку. — Яго засудзілі на восем месяцаў. Каб не я, сядзеў бы ён добрых дзесяць год... — Наста сціхла. Потым дадала шматзначна: — Той дыван, што ляжыць на тапчане ў нас, які табе так спадабаўся, гэта Валін падарунак...

Насці зрабілася няёмка з-за таго, што так мала дала за помач у так важнай справе і таму не ўпікнула Насты, што і яна падарыла ёй туалетку за паўтары тысячы, якую сплаціла ратамі за яе.

Увечары Наста зноў прыйшла. Дарэшты засаплася ад хуткай хадзьбы.

— Вось, пасля абеду званіла да мяне жонка суддзі і прасіла пазычыць пяцьсот злотых... І прасіла яшчэ, каб я звярнула дзвесце злотых яе доўгу пракурору... А ў мяне, як на тое, разышліся грошы...

Пачуўшы гэта, Насця цешылася паціху, што не прападае надзея зноў падыйсці ласкі ў суддзі А. Хаця знаходзіцца ён цяпер дзесьці ў Саколцы, аднак, калі схоча, закіне слоўца асэсару Ф., які пераняў Насціну судовую справу. І калі праз некалькі дзён Наста намякнула, што не пашкодзіць «падкінуць» кожнаму з іх па пяцісотцы, Насця была задаволена сабою. Задаволена была перш за ўсё таму, што правільна ўгадала сітуацыю. І з тым большым энтузіязмам забегала за пазыкамі па суседзях.

Насця не бачыла канца сваёй судовай справы, у якой адзін раз нібы прызнаюць рацыю ёй, а за другім разам — наадварот. І так праз пятнаццаць год! Насця раздругі наважылася пакончыць гэтую грызню за зямлю ды пагадзіцца з сястрою Маняю. Пэўна, пагадзілася б, каб не Наста.

— Што ты, Насценька, сваё ўступаць будзеш? Апамятайся!

Наста шторaз тлумачыць ёй, што «каб яшчэ пяцьсот злотых даць кожнаму»... Насця дае, нат' не пытае ў Шуркі дазволу. Яе вочы гараць, бы ў ліхарадцы. Думка адна: «Скупаўскі палетак — гэта мой палетак і хай Манька не лезе туды, куды не належыцца!»

Аднойчы Наста не паказалася праз два дні. Калі паказалася яна на трэці дзень, твар яе быў пануры.

— Ведаеце, чаму вы прайгралі справу? Бо Падлашчык нядобра сведчыў на вас. Во! Ён найбольшая перашкода ва ўсім... Яго трэба забіць!

Насця вытрашчыла вочы, Шурка перастаў калупаць зуб і неяк збянтэжана агляну́ўся на Насту.

— Не бойцеся! — шаптала яна далей. — Ноччу ніхто не пазнае цябе. Падлашчык старажуе на будаўляным складзе. Пойдзеш, ляснеш яму жалезам па патыліцы і канцы ў ваду.

Шурка ў адказ забалбатаў штосьці сухім языком і дрыжачымі пальцамі выгладзіў сурвэтку. Наста з'едліва зірнула на яго збялелы твар і сказала:

— Эх, ты, мужчына!..

Насці зрабілася як бы непрыемна за мужыковую слабасць і праз момант здалося ёй, што цяпер найважнейшаю перашкодаю ў справе з'яўляецца не стары Падлашчык, але яе муж, Шурка.

Наста турзанула яе за рукаў і запрапанавала:

— Хадзі, пабачым Падлашчыкаву старажоўку.

Хадзілі пару разоў. Стары жвава размаўляў з кабетамі, не прадчуваючы бяды.

Шурка ўсё трэскаў успацелымі пальцамі ды ніяк не адважваўся пайсці забіць вартаўніка. А час праходзіў. Наста перастала ўрэшце пасмейвац-

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

На здымку: Каму алоўак, каму сшыткаў? А каму цукерак, або пячэння? Калі ласка! У вучнёўскім «універмагу» Бельскага беларускага агульнаадукацыйнага ліцэя ўсё дастанеш.

Вучнёўскі ўнівермаг

Прагрымеў званок, абвяшчаючы перапынак паміж урокамі. Прасторныя светлыя калідоры Бельскага беларускага ліцэя запаўняюцца вучнямі. Шмат іх спяшаецца ўніз, на першы паверх, дзе ў адным з куткоў калідора памяшчаецца вучнёўская крама. Па размерах яна зусім маленькая, але кожны вучань можа купіць у гэтым сваім «універмагу» ўсё, што яму ў школе неабходнае: алоўкі, ручкі, пер'і, сшыткі, розную паперу і другія вучнёўскія прылады. Галоўны настаўшчык «універмага» вучань Хб класа Яўгень Хількевіч не забывае таксама аб спажывецкіх патрэбах сваіх сяброўак і сяброў. У вучнёўскай краме пад дастаткам розных цукерак і пячэння, а летам купіць тут можна нават ліманад.

Прадаўшчыкамі ў вучнёўскім універмагу з'яўляюцца вучаніцы Ха класа — Антаніна Федарук і Мар'я Антанюк. Штодзень на кожным перапынку, ледзь празвініць званок, яны адчыняюць з вучаніц у прадаўшчыцы. Са сваімі абавязкамі спраўляюцца прыкладна. На працягу двух гадоў існавання крамы яшчэ ані разу не было выпадку, каб у іхнім «універмагу» здарыўся найменшы недабор. Наадварот, за мінулы год, як сцвярджае касір універмага вучаніца ІХб класа Тацяна Радзінісаў, прадаўшчыцы ў сваёй краме выпрацавалі 6 тысяч зл. чыстага даходу.

Кіраўніцтва Бельскага беларускага ліцэя сапраўды трэба пахваліць за ініцыятыву арганізацыі вучнёўскай крамы. Вучні вядуць яе самастойна. З боку дырэкцыі, апрача фармальнай апекі настаўніка Мікалая Красоўскага, ніхто да спраў вучнёўскай крамы не ўмешваецца. Вучнёўскі «універмаг» ствараe не толькі выгоду для вучняў, але перш за ўсё вучыць іх самастойнаму і ашчаднаму гаспадараванню. А гэта ж як найбольш разумна падуманая форма палітэхнізацыі вучняў агульнаадукацыйнага напрамку — форма, якая поўнасцю заслугоўвае на шырэйшае распаўсюджанне.

Тэкст і фота В. Р.

Цікавыя знаходкі

Аляксей Скарбіловіч з Аўгустова (Бельскі павет) на сваім палетку падчас арання трактарам заўважыў у разоры нешта незвычайнае. Аказалася, што гэта гаршчок. У гаршчку некалькі кілаграмаў сярэбраных манет з 1623 года. Забраў ён знаходку дамоў і не прыдаваў ёй вялікага значэння. Толькі пасля таго, як нейкі чалавек, які падаваўся за гадзіннікавага майстра, навыбіраў сабе гэтых манет і за іх заплаціў пару злотых, тады Аляксей Скарбіловіч зразумеў, што гэта каштоўная знаходка. Знаходка гэта напэўна прадстаўляе вялікую цікаўнасць для музеяў.

Такама зусім выпадкова ў вёсцы Рыбакі (Беластоцкі павет) на агародзе ў каменнях Юльян Бура са сваім сынам Віктарам знайшлі каменную сякеру. Сякерамі такімі карысталіся старажытныя людзі, і таму яна з'яўляецца музейнай каштоўнасцю.

Пры гэтай нагодзе варта прыпомніць нашым чытачам, што ўсялякія знойдзеныя старынныя прылады, манеты і іншыя рэчы не трэба нішчыць, а скантактавацца з музеямі. І чым старэйшыя будуць гэтыя знойдзеныя рэчы, тым большую яны прадстаўляюць сабою каштоўнасць. мх.

На Дуброўшчыне тытунём паляць

Лютая зіма гэтага года. І маразоў людзям не скупіць. А вядома, дзе маразы, там і цяпло неабходнае.

Добра, калі чалавек жыве пры лесе. Усялякага ламачча пры рубцы лесу хоць заваліся. Купіць можна танна. А што, калі ў аколіцы зусім няма лесу? Чым напаліць печ у зімовыя маразы? Менавіта ў такім становішчы знаходзіцца насельніцтва Дуброўскага павета. Да бліжэйшага ляснога масіва — Аўгустоўскай пушчы — з Дубровы кіламетраў 50. Цяжка туды дабрацца селяніну, каб прывесці вазок дроў. А паліць трэба. І сабе і жывёле неабходна. Добра яшчэ тым вёскам, што над Бебжай. Тут у аколіцах вёсак: Рыгалоўка, Харужоўцы ці Дубасьна вялікія залежы торфу. І хоць няма тут планавай здабычы гэтага каштоўнага матэрыялу, аднак сяляне на зіму прызапасяцца. Але гэта толькі некаторыя вёскі.

Большасць на Дуброўшчыне атапляе тытунём Можа не даслоўна, але за вырошчванне і кантрактацыю тытуню, якім славіцца Дуброўшчына, пераважная большасць сялян павета атрымоўвае прыдзелы дабраякаснага вугалю. Калі печ напаліцца вугалем, самыя вялікія маразы не страшны. Напрыклад, у мінулым годзе сяляне Дуброўскага павета за кантрактацыю атрымалі каля шасці тысяч тон вугалю. Забеспячэнне кантрактатараў вугалем і сёлета было добрае. Таму, хоць лес далёка, але зіма не страшна. (вб)

УВАГА, СЯЛЯНЕ!

Бяліце фруктовыя дрэвы

Надвор'е ўсё яшчэ ў нас капрызнічае. У дзень грэе вясеннее сонца, а ноччу зямлю скоўвае мароз.

Гэтую розніцу паміж дзённай і начной тэмпературамі найгорш адчуваюць фруктовыя дрэвы. За дзень, калі мароз уступае сонцу, ствалы дрэў награваюцца, кара вільгатнее і набірае многа вады. Ноччу бярэцца мароз, і кара курчыцца, а вада, якая за дзень накапілася ў ствале, раптоўна замярзае. Гэта і ёсць галоўная прычына вельмі шкоднага для фруктовых дрэваў лопання кары.

Каб пазбегнуць гэтай непрыемнасці, якая канчаткова даводзіць да шматлікіх гаспадарчых затрат, трэба ўжо восенню пабяліць дрэвы вапнай або нейкай іншай белай фарбай. Калі хто не падумаў аб гэтым простым мерапрыемстве восенню, хай чым хутчэй зробіць гэта зараз. Белы колер адбівае асноўную частку сонечных праменняў і таму дрэва не так разаграваецца (пухне) на сонцы. Памятаецца тады для яго розніца паміж дзённай і начной тэмпературамі. Апрача гэтага фруктовае дрэва, пабеленае вапнай, шмат адпарнейшае на развіццё ўсялякага роду шкоднікаў. (вр)

ГРАМАДСКІМ ЧЫНАМ

Дарожныя работы ў Гайнаўскім павеце

26 лютага Прэзідыум ПРН у Гайнаўцы разглядзеў справаздачу аддзела камунікацыі аб правядзенні дарожных работ грамадскім чынам у 1962 годзе і аб прыгатаванні да працы ў бягучым годзе.

Паводле справаздачы, у 1962 годзе мінае 10-гадовы перыяд працы грамадскім чынам. За гэты час толькі ў Гайнаўскім павеце праца грамадскім чынам склала суму 60 мільёнаў 790 тысяч злотых. Найлепшыя вынікі маюць грамадскія рады ў Дубічах Царкоўных, Палічне, Старым Ляўкове, Нараўцы і Кляшчэлях.

У 1962 годзе кошт працы грамадскім чынам склаў 5 мільёнаў 700 тысяч злотых. Нягледзячы на цяжкія атмасферныя ўмовы, у мінулым годзе зроблена больш, чым у 1961 г.

Да больш значных прац у 1962 г. трэба залічыць выжвіраванне дарог Альхоўка — Масева — 4 км, Жукі — Кляшчэлі — 2 км, Дубічы Царкоўныя — Вітава — 2,5 км, а таксама пракладка бруку на вуліцах у Козліках, Гродзіску, Ахрымах, Пасталове, Адрынках і Апацы Вялікай. У 13 вёсках поўнасцю выбрукаваны вуліцы даўжынёю ў 4 км.

Масавая праца грамадскім чынам была арганізавана пры будове дарогі Альхоўка — Масева. Тут працавалі рабочыя і служачыя Гайнаўкі. Разам з мясцовымі жыхарамі працавала 2230 чалавек.

У гэтым годзе праца грамадскім чынам будзе канцэнтравацца на будове дарог, звязваючых вёскі з грамадскімі радамі, а таксама па пракладцы бруку на вуліцах вёсак. Плануецца будова дарогі Старакорніна — Дубічы Царкоўныя, Ласінка — Тынявічы Вялікія, Сухавольцы — Вулька Выганоўская і Альхоўка — Семяноўка.

Вуліцы будуць выбрукаваны ў вёсках Барозўшчы, Вулька Тэрэхоўская, Лушчы, Савін Груд, Існок, Грузка, Гайдакоўшчына, Масева, Доўгі Брод і Пяскі. У 15 вёсках вуліцы будуць выбрукаваны поўнасцю.

У 1963 годзе плануецца выкананне дарожных прац грамадскім чынам на суму 6,5 мільёнаў злотых.

УЛ. САЦ
Гайнаўка

ца з яго і разам з Насцяю ўзялася «абрабляць» жонку Ф. Дакладней кажучы, рабіла гэта як найлепш, аж тут убягае, засопыся, Наста са страшнаю весткаю.

— Чулі? А. павесіўся!! Усё прапала... усё прапала!..

— завішчала Наста. — Паехала да бацькоў, у Люблін.

Насцю агарнула такая пустка, як бы ў яе целе нічога не засталося.

* * *

У агародзе падрастала бульба і Насця весялася паматываць яе. На

СПОВЕДЗЬ

Насця не зразу зразумела сэнс гэтых страшных слоў. Ды калі, урэшце, дайшло да яе свядомасці тое, што казала Наста, зусім аслабела і быццам тапелец, ухапілася за апошнюю надзею.

— Едзем да яго жонкі... — прашаптала са слязьмі ў вачах.

— Няма яе ў Саколцы!

суседнім загоне ўжо матыкавала сваю бульбу Валя. Убачыўшы яе, Насця не без зайздрасці падумала аб ёй і яе шчаслівага закончанай справе.

— Прыгожы дыванчык падарылі вы для Насты, — сказала ёй і ўважліва глядзела, як гэта здзівіцца Валя, што яна, Насця, ведае яе таямніцу. Аднак здарылася нешта зусім адваротнае.

— Ах, вы, не верце гэтай Настцы! — загаласіла Валя. — Яна ашукоўвае дурных людзей!.. Гэты дыван яна мела дацпракурору, каб той пашкадаваў Жэніка, ды нікуды яна не хадзіла, і з нікім яна не знаецца... Адвакат казаў знаёмай, што ў такіх справах на болей і не судзяць.

Насця не верыла ўласным вушам.

— Кажуць, і да вас Наста хадзіць, і сама вашу хату адмыкае, калі нікога няма ў ёй...

У Насці пад нагамі захадзіла зямля, але ўпору абаперлася аб матычку.

— Глядзіце, а то пачне вам выносіць з хаты рэчы, — усё папярэджвала Валя.

Насця амаль не чула яе. Вось-вось лопне галава, лопне і развaліцца на дзве часткі.

Наста зайшла назаўтра, раніцою. Як заўсёды, па справе. Бо Шурка прывёз другое пасведчанне аб Скупайскай зямлі, выданае Нараўскай грамадскай радай, бо першае пасведчанне аказалася непрыдатным і сам асэсар нібы прасіў, каб расстаралася больш дакладнае пасведчанне. Наста не ад разу адчула той халадок, з якім гаварыла з ёю Насця.

— Давай удваіх занясем асэсару гэтае пасведчанне, — коратка адрэзаў Шурка.

Толькі цяпер Наста адчула, што здарылася штосьці нядобрае.

— Не, я сама павінна аднесці яго, — хутка загаварыла Наста і проста выхапіла дакумент з Шурчыных рук.

Насця ўся прыціхла і памізарнела. Нічога не магла і не была ў сілах рабіць. Затое набраў цяпер энергіі Шурка.

Ён распытаў пра кватэру асэсара. Прадставіўся, хто ён такі і спытаў, ці хто-лень прыносіў сюды пасведчанне. Жонка асэсара сказала, што ўчора нейкая выдраватая баба прынесла якуюсьці паперку ды буркнула, каб даручыць яе мужу, але ён цяпер у санаторыі. Шурка здзіўлена падняў брыво, ветліва раскланяўся і выйшаў. На другі дзень пайшоў яшчэ раз і папрасіў адрас санаторыя, у якім лечыцца асэсар. За трэцім разам, калі ўвыходзіў у кватэру асэсара, гаспадыня глядзела на яго ўжо з боязню і затоеным страхам. Але Шурка запытаў усяго, ці павесіўся суддзя А.

— Чаго вы хочаце ад мяне! — не стрымалася яна і паглядзела на яго, быццам на вар'ята.

* * *

Жонка асэсара не была знаёмай з жонкай А. Насця рашылася паехаць у Саколку. Калі заехала на месца, прыняў яе сам... суддзя А., які са здзіўленнем слухаў расказ Насці аб тым, як яго ўжо даўно пахавалі.

Насця адразу, да болі ў мазгах, зразумела страшную праўду. Ёй вельмі хацелася чым хутчэй вярнуцца ў Гайнаўку і спаткацца з Настаю. Але выехала з Саколкі толькі назаўтра. Цэлы вечар усё расказвала жонцы А., якая доўга пісала заяву ў Ваяводскую Пракуратуру.

САКРАТ ЯНОВІЧ

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

Штучная нартастрада

Японцы інтэнсіўна рыхтуюцца не толькі да летніх алімпійскіх гульняў, але таксама да лыжных спаборніцтваў. Апошнім часам пабудавалі яны ў Токіо штучную нартастраду (на здымку) шырынёй каля 45 і даўжынёй 130 метраў. Служыць яна лыжнікам, якія па тых ці іншых прычынах не могуць займацца ў гарах на снезе. «Сток» зроблены з мат, пакрытых сеткай з нейлонавага валакна.

ХІРУРГІЯ БУДУЧАГА

Зараз хірургі ў асноўным выкарыстоўваюць перасадку асобных тканак, узятых з самога пашкоджанага арганізму.

Аднак спецыялісты даўно марацць аб іншым, а менавіта аб замене ўтрачаных або непапраўна пашкоджаных цэлых органаў, падобна таму, як гэта робіцца са зношанымі або ўтрачанымі часткамі машын. Зараз магчымасць замены органаў распрацоўваецца ў двух напрамках: за кошт выкарыстання механічных апаратаў або пратэзаў з нежывых матэрыялаў (алапластыкі) і шляхам хірургічнай перасадкі органаў і тканак, узятых з другога арганізму.

Апараты штучнага сэрца і лёгкіх, а таксама штучная нырка — гэта пакуль што грамоздкія агрэгаты, да якіх на кароткі час падключаецца хворы чалавек.

Усё ж больш перспектыўным з'яўляецца напрамак перасадкі тканак і органаў, якія маюць у сваёй аснове схожыя біялагічныя заканамернасці. Прыжыўленне асобных тканак тэхнічна ажыццявіць прасцей, чым цэлыя органы, якія складаюцца з розных тканак. Так, калі для прыжыўлення скуры часта дастаткова прыкласці яе да паверхні раны і ўмацаваць павязкай, то для перасадкі цэлых органаў (сэрца, ныркі і іншыя) неабходна сшыць галоўныя кровяносныя сасуды. Апрача таго, для прыжыўлення канчын неабходна яшчэ дадаткова моцна злучыць косці, нервовыя ствалы, кожную мышцу і толькі тады ўжо сшыць скуру. Перасадкі органаў у доследах на жывёле сталі распрацоўваць з таго часу, як хірургі навучыліся сшываць канцы перарэзаных крывяных сасудаў, а гэта значыць, з пачатку нашага стагоддзя.

Аднак першапачатковыя поспехі ў гэтым напрамку хутка азмрочыліся тым цвёрда ўстаноўленым фактам, што стойкае сапраўднае прыжыўленне ўдавалася атрымоўваць толькі пры перасадках органаў таго ж арганізма, ад якога яны былі ўзяты (аўтапластыка). Органы, перасаджаныя ад другога арганізма, (гамапластыка) пасля 2—4-тыднёвага перыяда, як правіла, гінулі.

Гэтая з'ява атрымала назву несумяшчальнасці тканак розных арганізмаў пры перасаджванні. Зараз яна вывучаецца многімі даследчыкамі ўсяго свету, якія імкнуцца распрацаваць спосабы пераадолення гэтай несумяшчальнасці. Калі ўдасца вырашыць гэту складаную праблему, тады станецца вялікі пераварот у медыцыне.

Тэхнічны, або хірургічны бок справы ў доследах на жывёле ўжо дастаткова распрацаваны. Агульнапрызнанае значэнне ў гэтым мае савецкі апарат для механічнага сшывання кровяносных сасудаў. Цяпер удаецца прыжываць аддзеленыя ад цела амаль усе органы, калі яны ўзяты ад таго ж арганізму, і нават цэлыя канчыны. Доследы на сабаках паказалі, што прыжыўленне уласных органаў праходзіць і тады, калі яны захоўваюцца больш сутак у спецыяльнай халадзільнай устаноўцы з штучным кровазваротам.

Згодна з метадам савецкіх вучоных, на Міжнароднай канферэнцыі ў Нью-Йорку летам 1962 года ў ЗША было ўпершыню ажыццёўлена прыжыўленне ўкі чалавека.

Што прадстаўляе сабою несумяшчальнасць, якая мяшае сапраўднаму прыжыўленню перасажваемых чужых тканак? Падобна таму, як на свеце не існуе двух абсалютна аднолькавых людзей, біяхімічная структура ўсіх людзей таксама не тоесная. Нават матка і дзіця па сваіх уласцівасцях не аднолькавыя, так як частка сваіх уласцівасцей, якія адсутнічаюць у маці, дзіця атрымоўвае ад бацькі. Толькі сярод блізнят бываюць вельмі падобныя паміж сабою арганізмы, якія ўтварыліся з адной раздзеленай яйцаклеткі. Такія блізняты заўсёды аднаго пола і вельмі падобныя адзін на другога па вонкавым выглядзе і біяхімічным пабудаванні, і перасадкі органаў ад аднаго падобнага блізнюка да другога ажыццяўляецца паспяхова.

Большасць даследчыкаў лічыць, што ў аснове з'явы несумяшчальнасці тканей і органаў ляжыць здольнасць арганізмаў да імуналагічнай абароны супроць чужародных бялкоў. За многія стагоддзі арганізмы выпрацавалі гэтую здольнасць.

На ўсім свеце вучоныя працуюць над выпрацоўкай спосабаў і біялагічных прыёмаў пераадолення або абыходу бар'ера несумяшчальнасці. Даследванні паказваюць, што імуналагічную абарону арганізма можна заглушыць хімічнымі ядавітымі рэчывамі або вялікай дозай рэнтгенаўскіх праменняў.

Несумяшчальнасць не носіць абсалютнага характару. Біяхімічныя розніцы арганізмаў могуць даваць выключэнні, і магчыма існаванне сходных (або па крайней меры не антаганістычных) па гэтай уласцівасці арганізмаў, падобна таму, як магчыма наяўнасць «двайнікоў» у людзей. Гэта паказаў надзвычайны доследз В. П. Дзёміхава, у якога нядаўна сабака з другім перасаджаным дадатковым працуючым сэрцам пражыў 141 дзень пасля аперацыі. На жаль, яшчэ недастаткова распрацаваны метады акрэслення ступені сумяшчальнасці тканак розных арганізмаў, якія дазволілі бы падбіраць адпаведных донараў, таму што акрэсленне толькі групы крыві не забяспечвае сумяшчальнасці тканак. (мх)

Амаль «Перпетуум мобіле»

Ужо даўно было заўважана, што на экватары ў поўдзень адзін і той жа груз важыць некалькі менш, чым у поўнач. У гэтым вінавата сонечнае прыцягненне, якое ўплывае на ўсё, што знаходзіцца на зямлі, так і на самую планету. Выкарыстаўшы гэтую з'яву, савецкі інжынер В. Кузняцоў сканструяваў арыгінальны прыбор, у аснову якога ўзяў свабодна падвешаны груз на спружыне. Калі сонца было над галавой, груз рабіўся лягчэйшым і спружына сціскалася, і наадварот, з заходам сонца груз рабіўся цяжэйшым і спружына расцягвалася. Да сістэмы рычагоў, злучаных з грузам, вынаходнік зрабіў стрэлку. Так быў створаны гадзіннік з вечным «заводам». Гэты прынцып можна з поспехам выкарыстаць для канструявання раду іншых прыбораў і механізмаў, якія будуць працаваць вечна.

ПАРАДЫ

Мэтазгодна купляць 2 пары аднолькавых панчох. Калі парвецца адна панчоха, то ў вас яшчэ застаецца рэзерв.

Калі панчохі рвуцца на пятках, натрыце парафінам заднікі туфляў з унутранага боку.

Калі вы заўважаеце, што панчохі ў вас зношваюцца ў пэўных месцах (напрыклад, на вялікім пальцы), прашыйце іх некалькімі ніткамі.

Каб спыніць спусканне пятлі, змачыце гэта месца калодыумам або мылам.

Панчохі без шва не рэкамендуецца насіць, калі ў вас поўныя ногі або вельмі худыя ікры.

Тонкія панчохі трэба захоўваць у спецыяльнай каробцы або ў мяшочку, каб яны не маглі за штонебудзь зачапіцца і падраца.

ЦІКАВА

Культура земляробства самастойна ўзнікла ў некалькіх краінах, якія сталі першымі цэнтрамі земляробства. Напрыклад, Паўднёва-Усходняя Азія, Індакітай і Малайскі архіпелаг далі чалавецтву культуры рыса, цукровага трыснёгу і банана.

Амерыканскі кантынент стаў радзімай кукурузы і шакаладнага дрэва. Паўднёвая Амерыка дала свету бульбу. У Паўночнай Мексіцы ўзнікла культура сланечніку, а на астравах Вест-Індыі — тытуню.

На ўзбярэжжы Міжземнага мора першымі пачалі вырошчваць цвёрдую пшаніцу, лён, буракі, капусту і інш.

Ірак, Туркестан і Афганістан з'яўляецца радзімай мяккай пшаніцы, ячменю, жыта і аўса.

Першы з 200

Найменшае кітайскае племя Арачонаў налічвае 200 чалавек. І гэтае вось племя мае цяпер свайго студэнта. Першага. 24-гадовы паляўнічы паступіў ва ўніверсітэт на гістарычны факультэт. Выезд Шалабашу быў вялікім святам для ўсяго племені. (вл)

НА ПАЛЬЧЫКАХ

Класічны балет чаруе цяпер так як і сто год таму, хоць нарадзілася многа новых, сучасных форм мастацтва. На высокім узроўні ён стаіць асабліва ў СССР. Савецкі балет і савецкія балерыны — лепшыя ў свеце (даволі ўспомніць Уланаву).

На здымку Ірына Калпакова з Ленінграда ў балеце «Спячая царэўна» (выступала ў Польшчы).

ІСЛАНДЫЯ

Тыповыя ісландскія вясковыя дамы, крытыя дзёрнам. вл

Наша прафесія

(Працяг са стар. 3)

данне лётаць, штурмаваць хуткасці і вышыні пятага акіяна. Калі ты лётчык, то неба і палёты для цябе галоўнае, калі хочаце, усё жыццё.

...Усе мы крыху раманты́кі, закаханыя ў лётную справу і неба, імкнёмся ўбачыць у працы паэзію жыцця, яе сэнс. Успамінаюцца словы генеральнага канструктара самалётаў В. М. Мясішчава: «Мала любіць неба. Трэба, каб неба палюбіла цябе. А яно любіць людзей смелых, вопытных, працалюбных...»

...Тыя, хто сабраўся ў нашай групе, прайшоўшы праз усе перашкоды шматлікіх адборачных камісій, вырашылі прысвяціць сваё жыццё апанаванню касмічнай прасторы, стаць «Чалавекам, які штурмуе чорнае неба». Не, не дзеля простай цікавасці. І слова гонару ні ў аднаго з маіх сяброў не тоіцца прагнасць лёгкага жыцця, імкненне да славы. Такіх людзей космас да сябе не дапускае.

Часта можна пачуць пытанне: «Як стаць касманаўтам?»

Галоўнае, па-мойму, з чаго павінны пачынаць тыя, хто марыць аб космасе, — праца. Менавіта яна «адлівае» касмічныя характары.

...Касманаўтыка — гэта не сенсацыйны від спорту і тым больш не нейкая другарадная галіна. Касманаўтыка — будучыня чалавецтва, нават калі нам цяпер часам цяжка зразумець, што менавіта там, у вышыні чорнага неба, на паверхні Месяца, Венеры ці Марса, трэба шукаць вырашэння праблем нашага жыцця на Зямлі...

Працяг будзе

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

Трыбуна чытачоў

Супольны вечар

У нашых вёсках ёсць шмат гурткоў самадзейнасці. Яны пераважна даюць канцэрты ў сваіх вёсках. Але ёсць і такія, што выязджаюць у суседнія вёскі. Гэта мае вельмі вялікае значэнне. Моладзь развівае культуру, аматарскі рух, наладжвае сувязь з моладдзю іншых вёсак. Супольна праведзены час — гэта многа ўражанняў, задавальнення і штуршок да далейшай працы.

І так нядаўна было ў вёсцы Кленікі (Гайнаўскі пав). Тут прыехалі самадзейнікі з Плёсак (Бельскі пав.). Яны супольна з моладдзю Кленік правялі час. Некаторыя нумары выступлення асабліва прыпалі да густу жыхарам Кленік.

На пачатак выступлення гучаць словы верша Віктара Шведа «Вітаем». Многа смеху і жартаў. Людзі тут у словах Шведа бачылі сваіх суседзяў, іх памылкі і добрыя рысы. Колькі ж апладысментаў збірае Янка Іванюк за верш «Лявон-сяміжон»! А асабліва падабаўся дуэт кіраўніка гуртка настаўніцы Раісы Белах і Марысі Несцярук. Песні ў іх выкананні — гэта ціша на зале, а потым брава і брава, многа апладысментаў. П'еса «Мікітаў лапаць» была тым больш пад крытычным вокам жыхароў Кленік, бо яе паказваў ужо мясцовы гурток.

Доўга гучала музыка. Гэта кленіцкая і плёскаўская моладзь праводзіла супольны вечар.

Аляксандр Закройшчык
Кленікі

Не дарога, а балота

Дарога праз вёску Кабылянка вельмі дрэнная. Зімой яна амаль была засыпана снегам і машыны не маглі праехаць. Вясною, як сыйдзе снег, дарога мае велізарныя ямы, у якіх стаіць вада.

А дарога тут вельмі патрэбная. Ёю возяць цэглу з цагельні Лесанка на станцыю Валілы. Дзеці штодзень тут ходзяць да школы. А без гумовых ботаў прайсці не можна.

Ёсць тут нават дарожнік з Гарадка, Тадэуш Банкоўскі, але ён не вельмі аб гэтым дбае.

Ёсць і пясок у вёсцы, які можна было б выкарыстаць на направу дарогі.

Вёска Кабылянка чакае на направу дарогі.

Ірэна Амброжэй
Кабылянка

Ад рэдакцыі: Чакаць доўга. А ці не лепей было б сабрацца разам усім жыхарам, навазіць на дарогу пяску і радраўняць грамадскім чынам? Арганізатарам тут мог бы быць солтыс і дарожнік.

Сумленны прадаўшчык

У вёсцы Альхоўка (Гайнаўскі павет) прадаўшчыком з'яўляецца Язэп Янкоўскі. Трэба адзначыць, што гэта добры і сумленны прадаўшчык. Ён з вялікай адданасцю абслугоўвае сваіх пакупнікаў, заўсёды вясёлы і ветлівы. А найважнейшае, у яго заўсёды чысціня і парадак. Проста міла паглядзець, зайшоўшы ў альхоўскую краму, як умела і старанна паўкладаны тут усе тавары.

Язэп Янкоўскі дбае аб забеспячэнні сваёй крамы рознымі сялянскімі прыладамі. У яго можна купіць усё — ад іголкі да матацыкла. Вялікую таксама заслугу ўнёс у пабудову новай крамы. І вось таму менавіта цешыцца ён сярод жыхароў Альхоўкі і навакольных вёсак вялікім аўтарытэтам. Яго ўсе цэняць і паважаюць.

Міхась Гаротны

ЛІСТ У РЭДАКЦЫЮ

ДАРАГАЯ РЭДАКЦЫЯ!

Чытаючы «Трыбуну чытачоў», часта можна прачытаць пісьмы чытачоў аб пісьманосцах. Найбольш чытачы пішуць аб тым, як яны добра выконваюць свае абавязкі.

А вось я пішу да цябе аб пісьманосцы з Храбалоў С. Казлоўскім. Ён не вельмі пераймаецца сваімі абавязкамі. Прыносячы пісьмы да Райска, да адрасатаў з калёніі не заходзіць і пісьмы рэдка трапляюць. Найбольш іх носяць вучні мясцовай школы. А калі ўжо дойдуць пісьмы да адрасата, дык у такім стане, што, каб прачытаць, трэба лупу. Дарагая рэдакцыя, прашу апублікаваць гэты ліст, можа яго прачытае наш пісьманосец і прыпомніць сабе аб сваіх абавязках.

Саша з Райска

Добры пачатак у Леўках

Леўкі гэта невялічкая вёсачка, якая ляжыць каля Бельска. Існуе там гурток БГКТ, а таксама гурток ЗМВ і сельскіх гаспадынь.

Моладзі ў Леўках мала, аднак патрапіла яна арганізаваць драматычны гурток. У арганізацыі гэтага гуртка дапамагае Гэнрык Гаўзе — кіраўнік школы ў Леўках.

Актуальнай праграмай драматычнага гуртка ў Леўках з'яўляюцца дзве п'есы «Хто прыйшоў уначы?..» і «Здарэнне на кірмашы», а таксама вершы і песні на беларускай і польскай мовах. Гурток гэты даў ужо 4 выступленні: 2 у Леўках, па 1 у Райках і Парцаве. 24.ІІІ.1963 г. гурток удзельнічаў у аглядзе мастацкай самадзейнасці ў Бельску. Гурток сельскіх гаспадынь у кантакце з моладдзю ўрачыста адзначыў Дзень Жанчын. У гэты дзень ставілі п'есу «Што чула бяроза?»

Пачатак добры... а далей павінна быць яшчэ лепш!!!

Ул. Бурыла
Леўкі

У Дзяніскax таксама не горш

У мастацкім туртку, які існуе ў вёсцы Дзяніскі, прымае ўдзел 16 асоб. У мінулым годзе за зробленыя грошы была наладжана экскурсія ў Белавежу, а таксама ў тэатр. У гэтым годзе моладзь мяркуе наведаць Варшаву і пабываць на спектаклі сталічнага тэатра.

У праграме гуртка п'есы «Мараль Наталлі Зотавай», «Суседка» і песні. М. ін. песня «Беласточчына», напісаная В. Кардзюкевічам на словы В. Шведа.

Гурток выступаў аж тры разы ў сваёй роднай вёсцы. Затым былі ладжаны выступленні ў Плюцічах, Кнаразах, Войшках і Чароўках у Беластоцкім павеце. (ся)

СЕЛЬГАСГУРТОК У БЕЛКАХ

Сельгасгурткі створаны з мэтай узняцця на вышэйшы ўзровень сельскагаспадарчай культуры ў дробных гаспадарках. Зараз шмат сялян разумее гэта і аб'ядноўваецца ў сельскагаспадарчую арганізацыю.

Але многія гаспадары яшчэ да гэтай пары сельгасгурток і трактар атаесамліваюць са спулдзельняй прадукцыйнай. І таму вялікая колькасць гурткоў налічвае вельмі мала членаў. Вось, напрыклад, у вёсцы Трасцянка, у якой жыве 230 сем'яў, у сельскагаспадарчым гуртку толькі 17 гаспадароў. Падобная сітуацыя і ў многіх іншых сельгасгуртках на Гайнаўшчыне.

Выключэннем з'яўляецца новаарганізаваны сельгасгурток у вёсцы Белкі, якая знаходзіцца па-суседску з Трасцянкай. Там на 50 гаспадароў 34 члены сельскагаспадарчай арганізацыі. Вядома, такі гурток мае вялікія перспектывы развіцця.

мх

БЕЛЬСКІЯ РАЦЫЯНАЛІСТЫ

Шырокую дзейнасць разгарнуў Бельскі аддзел Таварыства атэістаў і вальнадумцаў. Налічвае яно ў Бельску 5 гурткоў (110 членаў), а дзейнасць яго заключаецца ў дакладах на розныя філасофскія тэмы, якія зачытваюць пераважна лектары з Варшавы і Беластока. У сярэдніх школах Бельска дзейнічаюць гурткі маладых рацыяналістаў, якія займаюцца цікавячымі моладзь філасофскімі праблемамі.

(п)

КАРЫСНАЯ НАРАДА

22 лютага бягучага года ў Саколцы адбылася нарада актыву праўлення аддзела Таварыства свядомага мацярынства. На нараду прыбыло многа мужчын і жанчын, жыхароў Саколкі.

Перад нарадай лекар-гінеколаг мясцовай паветовай бальніцы Эдмунд Лявіцкі прачытаў даклад на тэму памяншэння натуральнага прыросту і паляпшэння матэрыяльных умоў сем'яў. Даклад быў праведзены ў цікавай форме і выклікаў зацікаўленне ў прысутных. У далейшым завязалася цікавая дыскусія на тэму аб свядомым мацярынстве пераважна на вёсцы, дзе гэтыя справы яшчэ не заўсёды добра выглядаюць. Быў зроблены агульны вывад: трэба больш даязджаць з лекцыямі да сельскага насельніцтва.

Пасля нарады прысутным быў задэманстраваны фільм аб шкодным уплыве алкаголю на дзяцей бацькоў-алкаголікаў, затым і фільм польскай прадукцыі «Ожэл».

Янка Беразавец

Дарагое Сэрцайка!

Мне 18 год. Жыву ў вёсцы К., скончыла пачатковую школу і вучуся на краўчыху ў сваёй вёсцы. Ужо паўтара года як я хаджу з Віцем з маёй вёскі, які мае 20 год. Віці бацькі, таксама як і мае, усё знаюць пра нас. Віціна маці вельмі палюбіла мяне і часта заклікае да сябе дахаты пагаварыць. А ў мінулыя мясніцы быў у мяне ў сватах Коля з вёскі Г. Мне Коля лепш спадабаўся за Віцю, а таксама і маім бацькам. У адну нядзелю Коля быў на вяселлі ў нашай вёсцы і цэлы вечар гуляў са мною, а нават адвёў мяне дахаты і казаў, што хоча, каб я за яго выйшла замуж. Віці характар мне не падабаецца, а ў Колі, здаецца мне, лепшы характар. Аб гэтым, што я з Колем гуляла цэлы вечар, Віця не ведаў, але калі прыехаў з другой вёскі з вяселля, то я яму ўсё расказала. Віця нічога не адказаў, але быў незадаволены.

Дарагое Сэрцайка, парай, што рабіць, ці ісці замуж за Колю ці яшчэ быць вольнай дзяўчынай.

Лена
з Гайнаўскага павета

Лена! Вельмі добра, што не спяшаешся наспех вырашаць у такой важнай жыццёвай справе, а раішся нават са мной. На маю думку, Ты яшчэ павінна быць вольнай дзяўчынай. А вось вытлумачу, чаму я займаю ў Тваёй справе такое, а не іншае становішча.

Па-першае, Ты ж маеш толькі 18 год! Замужам яшчэ нажывешся. Гэта ж так многа клопатаў, хаця б трапіўся табе найлепшы муж. А дзявочыя гады — гэта найпрыгажэйшыя і найцікавейшыя ў жыцці. І ці ж можна адрачыся ад гэтых поўных рамантыкі гадоў?

А па-другое, ты ж Колі добра не ведаеш, дык як можаш з некалькіх спатканняў меркаваць аб яго добрым ці дрэнным характары? А Віцю, як відаць з Твайго лісту, не кахаеш. Думаю, Ты, Лена, яшчэ не павінна выходзіць замуж. Яшчэ прыйдзе час, спаткаеш свайго хлапца, у якім закахаешся больш сур'ёзна.

СЭРЦАЙКА

Цудоўна!

Апошнім часам наша рэдакцыя атрымала тысячы лістаў, у якіх чытачы ўрачыста клянуцца, што 1 красавіка г.г. кожны з іх здабудзе для «Нівы» па некалькі новых падпісчыкаў. Цудоўна! Толькі сумненні выклікае дата: адкуль такая аднадумнасць?

(рл)

КІНО

Праграма на 1—7.IV 1963 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белагежа
„Zdarzylo się to w Rzymie" (włoski), 2—4. „Jadą goście, jadą" (polski), 5—7.

Кляшчэлі
„I ty zostaniesz indianinem" (polski), 2—4. „Jadą goście, jadą" (polski), 5—7.

Навасады
„Z soboty na niedzielę" (angl.), 6—7.

Нараў
„Sprawcy nieznani" (włoski), 3—7.

Нараўка
„Dziewięć dni jednego roku" (radz.), 3—7.

Чаромуха
„Ukryte skarby" (czeski), 2—4. „Dziewczyna z dobrego domu" (polski), 5—7.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Przeciwnicy" (węgierski), 3—7.

Бранск
„Globke biurokrata śmierci" (NRD), 2—4. „Bariera ognia" (radz.), 5—7.

Гродзіск
„Tragiczny zamach" (jugosł.), 6—7.

Орля
„Noc poślubna" (polski), 3—7.

Райск
„Marynarz z Komety" (radz.), 3—7.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Kto sieje wiatr" (USA), 2—4. „Wakacyjne przygody" (radz.), 5—7.

Міхалова
„Pan i Astrolog" (polski), 2—4. „Dziewczyna z dobrego domu" (polski), 5—7.

Супрасль
„Skrawek błękitnego nieba" (jugosł.), 2—4. „Ogniomistrz Kaleń" (polski), 5—7.

Чорна Беластоцкая
„Przeżyłem swoją śmierć" (czeski), 2—3. „Artysta do wszystkiego" (radz.), 4—5. „Król strzelców" (czeski), 6—7.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Prawo morza" (bułg.), 2—4. „Mężczyźni na wyspie" (polski), 5—7.

Мілейчыцы
„Gdy drzewa były duże" (radz.), 2—4. „I ty zostaniesz indianinem" (polski), 5—7.

Нурэц
„Majowe gwiazdy" (czeski), 2—4. „Ten który wrócił" (radz.), 5—7.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Na scenach świata" (rumuński), 2—4. „Tata, mama, córka i zięć" (radz.), 5—7.

Сухаволя
„W. I. Lenin" (radz.), 2—4. „Ożeniłem się z czarownicą" (USA), 5—7.

Шудзялава
„Na tropie" (franc.), 3—7.

Янаў
„Tajemnica zielonego boru" (radz.), 2—4. „Dwaj panowie N" (polski), 5—7.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Tomcio Paluch" (meksykański), 6—7.

Новы Двор
„Skok o świcie" (radz.), 6—7.

Ружаны Сток.
„Trudne lata" (włoski), 2—3. „Trapez" (USA), 4—5. „Spóźnieni przechodnie" (polski), 6—7.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1.
Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.
Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2.40 zł kwartalnie — 7.20 łz. półrocznie — 14.40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.
Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wilcza 46 Nr konta PKO 1-6-10002
Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4.70 $. w Europie 5 $ — w USA.
Nakład 5000. Bltk A-1

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

КУР'ЁЗЫ

ШЧАСЛІВЕЦ

Паліцыя Марока штогод праводзіць фантавую латарэю. Латарэйныя білеты распрадаюць міліцыянты пры спісванні мандатаў. Надаўна галоўны выйгрыш — люксусовы аўтамабіль — паў на лёс 211835. Праходзілі тыдні і ніхто не з'яўляўся па ўзнагароду. Тады паліцыянт, які прадаў шчаслівы лёс, распачаў пошукі. Знайшоў. ШчаслІўцам аказаўся шафёр грузавіка Магамед О., які зусім не ведаў, што нейкі лісток, які дастаў разам з мандатам, прынясе яму самаход. (вп)

* * *

ПА ЗАСЛУГАХ

Нінэтэ Лїен напісала кухарскую кніжку. Яе твор спецыялісты па гастраноміі прызналі «кнігай 1962 года». Журы прызнала аўтару незвычайную ўзнагароду: на працягу года будзе атрымліваць столькі кілаграмаў мяса, колькі сама важыць. Некаторыя кажуць, што такая ўзнагарода крыху абразлівая, але сама аўтар задаволена. (вп)

* * *

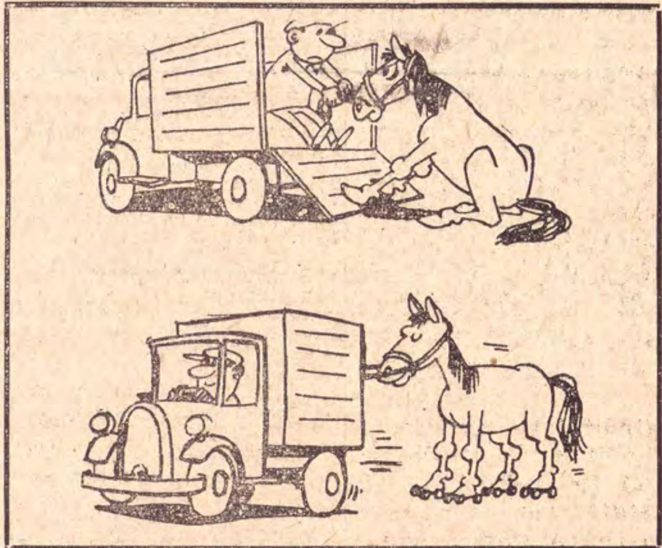
ШТО ЗНАЧЫЦЬ РЭКЛАМА

Англічане лічацца людзьмі сур'ёзнымі, якіх цяжка здзівіць. Але калі адночы ў перапоўнены рэстаран увайшлі чатыры прыгожыя дзяўчыны ў адных толькі кашулях, прысутныя забылі аб ежы. Чатыры прыгажуні абышлі залу і з павагай селі пры стале. Потым адна з іх выясніла, дзе можна купіць такую цудоўную бялізну. Такі арыгінальны паказ моды быў арганізаваны пэўнай фірмай і пасля гэтага яе даходы значна павысіліся. (вп)

* * *

ГУЗІК НА АХВЯРУ

Пастар Джон Інгваль з'яўляецца збіральнікам гузікаў. За апошнія 10 год ён сабраў 125 тысяч гузікаў. Аднак цікавейшае тое, што пастар быў вымушаны да гэтага. Пачалося ад таго, што замест грошай на талерцы, якой збіраецца ахвяра, знаходзіў гузікі. Найперш ссыпаў іх у каробку, потым скрыню і ўрэшце пачаў збіраць сур'ёзна. Калі прыхажане даведаліся аб схільнасці свайго пастара, колькасць гузікаў на талерцы павялічылася ў некалькі разоў. (вп)

ПЕСНІ НА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе **Янкі Кандрацюка** з Варшавы і **Янкі Цялушэцкага** з Новага Ляўкова (Гайнаўскі павет) змяшчаем папулярную савецкую песню

ПОРУЧЕНИЕ

В Москве, в отдалённом районе,
Двенадцатый дом от угла,
Чудесная девушка Тоня
Согласно прописке жила.

У этого дома по тропке
Бродил я, не чувствуя ног,
И парень был в общем не робкий
Но вот объясниться не мог.

И как я додумался, братцы,
И сам до сих пор не пойму —
В любви перед нею признаться
Доверил дружку своему.

Под вечер запели гармони
И стал небосвод голубым,
Тогда и отправился к Тоне
Мой друг с порученьем моим.

И долго стоял я в обиде,
Себя проклиная тайком,
Когда я их вместе увидел
На танцах в саду заводском.

И сердце забилось неровно,
И с горечью вымолвил я:
Прощай! Антонина Петровна,
Неспетая песня моя.

В любви надо действовать смело,
Задачи решать самому,
И это серьёзное дело
Нельзя поручать никому.

Думкі Яські Апалоніка

Гарачыя думкі марозу не баяцца,
а халодных і каля цёплай пячы не разагрэеш.

*

Супраць ветру не надуеш,
бо губы палопаюць.

*

Куй жалеза, пакуль гарачае,
і асцярагайся, каб не разлецеўся малаток.

*

Пакуль сонца зыдзе, Міхась падае каровам
і сам паснедае.

Яська АПАЛОНІК

Карцінка з сёлетняй зімы

— Ды супакойцеся. Я бараніцся гэтым спосабам перад марозам!

ЗАМНОГА ЕЖЫ

— Многа сёння ты нагатавала ежы, — кажа Іван да жонкі. — Трэба хутчэй у поле збірацца, а тут еш, хоць да абеда

Падслухаў гэта малы сын Коля і кажа:

— Тата, ты еш суп, а я буду есці мяса, дык хутчэй апарожнім гаршчок.

Прыслаў

Васіль Качаноўскі

КІМ БЫЛА ЕВА?

Маці пытае дачку:

— Скажы, Ніна, кім была Ева?

Ніна, глянуўшы на мужа, адказала:

— Гэта была жонка, якая, так як і я, не мела ў што апрануцца.

Прыслаў

Славамір Садоўскі

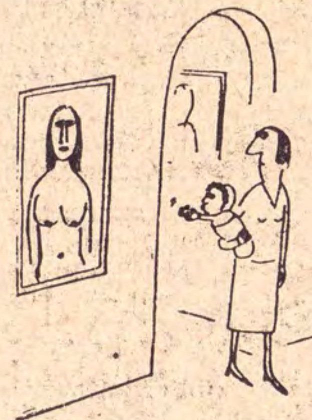
СПАДЧЫНА

— А што, твой муж пакінуў цябе і не заставіў нічога, апрача сына?!

— Так. Нават гэты сын і то не яго.

Прыслаў

Віктар Баран.

СУСТРЭЧА

Вечарэе. Па лясной сцежцы крочыць са стрэльбай і з пустым ягдашам паляўнічы. Насустрач яму ідзе з вудамі і пустой торбай рыбак. Вось і пытаецца паляўнічы:

— Прадай, дружа, рыбкі.

— Не, — усміхаецца рыбалоў, — прадаць не прадам, а на дзічыну абмяняць магу...

У ВАГОНЕ

У вагоне ехаў купец. Ён вымаў з тэчкі галоўкі селядцоў, смактаў іх і потым выкідаў у акно.

Пасажыр, які сядзеў насупраць, пытае:

— Навошта вы смокчаце галоўкі?

Купец адказаў:

— У галаве рыбы многа фосфару, а гэта дае чалавеку розум.

— Дык прадай мне паўкіля.

— 25 злотых.

Пасажыр заплаціў 25 злотых, атрымаў паўкілаграма селядцоў і пачаў смактаць галоўкі і выкідаць у акно. Высмактаўшы ўсе (а было іх 3), ён спытаў:

— Навошта ты ўзяў з мяне за паўкіля селядцоў 25 злотых, калі кілаграм каштуе ўсяго 8 зл?

Купец адказаў:

— О, бачыш, ужо маеш розум!

Прыслаў **А. Макаль**

*

У ТУРМЕ

У турэмнай камеры сядзяць два вязні. Адзін з іх нервуецца і хутка ходзіць па камеры. Другі спакойна ляжыць.

— Слухай, — кажа той, што ляжыць, — ты думаеш, што як ты ходзіш, то не сядзіш?

Прыслаў

Ян Хадакоўскі

Іаанна **ВЫШКОЎСКАЯ**

ПАДАРУНАК БАБУЛІ

— Бабулі мы не можам зрабіць падарунак абыякі, — сказаў Андрэй. — Працуе, небарака, з ранку да ночы, прыбірае, гатуе, пячэ, шые, вяжа, нянчыць дзяцей. Ужо каму-каму, а ёй мы сапраўды абавязаны зрабіць добры падарунак. Што ты параіш?

— Магчыма, адрэз на паліто?

— Адзежу ёй дарыць няzручна.

— У такім выпадку адправім яе на адпачынак у Балгарыю.

— Бабуля дрэнна пераносіць дарогу.

— Ну, купім ёй залаты ланцужок.

— А яна яго схавае ў куфэрак. Не, я хачу, каб бабуля магла кожны дзень карыстацца нашым падарункам.

— Бабуля марыць пра наручны гадзіннік.

— І тут жа яго згубіць, як згубіла твой парасон.

— Ну, дык, можа, целявую накідку на пасцель?

— Гэта вельмі вульгарна.

— Ну, сачыненні Пруса!

— Чытала!

— Тады прыдумай сам.

— Ты ведаеш, лепш за ўсё я дам ёй проста грошы. Няхай яна сама купіць, што захоча.

І на гэтыя грошы бабуля купіла сабе вязальны кручок і сто грамаў халвы.

— ...Ці падабаецца табе мой новы капялюш?

ХАЛОДНАЯ БЫЛЬ

Не было чаго рабіць, і я стаяў і глядзеў у акно. У сёлетнюю зіму надула снегу каню па пуза, значыць, у сакавіку і на карыце паедзеш. Зіма ўжо нам не страшная. Час ідзе гарачы. Хто паложыць гной густа, у таго не будзе ў клуні пуста.

Думаю так над вясеннімі справамі, а тут пісьманосец прыносіць «Ніву». І ўявіце, людзі добрыя, на першай старонцы — дровы. Так многа дроў, што глядзець радасна. Каля гэтых дроў надпіс: «Лясная казка».

Сапраўдная казка. На дровы глядзіш, а ў печы напаліць няма чым. Зразумела, жыхарам Нараўкі да лесу рукой датанеш, а ў нас лесам не пахне. У грамадскай радзе плакат крычыць: «Лес — народнае багацце». Але як бы гэтым плакатам не акутаўся чалавек, яму цяплей не будзе.

Жыхары шматлікіх вёсак маюць прэтэнзію да дэпартамента лясной прамысловасці: калі мароз гойсаў уздоўж вясковых вуліц, заглядваў у хаты, залазіў на печ, лясніцтвы былі глухія на просьбы аб продажу метра дроў.

Галоўная эканамічная камісія прыняла пастанову аб павелічэнні даставак вугалю для вёсак. Пастанова гэта да нас дайшла, а вугалёк не дайшоў. Як жыхары не стараліся, але самой пастановай не патрапілі напаліць печак.

За падобнае становішча з палівам усе звальвалі віну на студзень. А месяц гэты міла, прыемны і вясёлы. Але толькі для тых, хто заўчасна да зімы падрыхтаваўся.

Вось таму мне і спадабалася «Лясная казка», ад якой ў хаце пахла дубовымі дровамі.

«Гак, гак, — загрукацяць сякеры па дубовым целе... Шах, шах — усё глыбей і глыбей уядаецца сталёвая стужка».

Так пісаў Баршчэўскі. А чытачы таксама хацелі б пагакаць сякерай, ды рубаць не было чаго.

Па вопыту мінулай зімы гэесы павінны помніць, што лета бяжыць подскакам, а зіма пляцецца, панурыўшы галаву. Таму неабходна летам прызапасіцца паліам на зіму.

Прырода і цару ваявода, а зіма спытае, што летам прызапашана.

Дзядзька Лявон

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024